

ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos

regio Haspengouw en Voeren

gewenste ruimtelijke structuur

mei 2005

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Planningsopdracht	4
1.2 Stand van zaken gevoerd proces	4
1.3 Statuut van de nota	5
2 Situering, rol en positie	6
2.1 Geografische situering	6
2.2 Situering binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	6
2.3 Kwantitatieve randvoorwaarde	7
3 Beleidsdoelstellingen	8
4 Gewenste ruimtelijke structuur	11
4.1 Deelruimte A. Vochtig Haspengouw	11
4.2 Deelruimte B. Demervallei	15
4.3 Deelruimte C. Droog Haspengouw	17
4.4 Deelruimte D. Voerstreek	21
Programma voor uitvoering	39
Deelruimte A. Vochtig Haspengouw	39
Deelruimte B. Demervallei	41
Deelruimte C. Droog Haspengouw	42
Deelruimte D. Voeren	44

1 Inleiding

1.1 Planningsopdracht

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) stelt dat het Vlaamse Gewest de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt afbakt in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 75.000 tot 100.000 ha grote eenheden natuur (in overdruk) en 25.000 tot 50.000 ha grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk) tot een totaal van 125.000 ha. Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1-1-1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig.
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw.
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied.
- 150.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk).

Het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997 stelt dat de Vlaamse regering 5 jaar na inwerkingtreding van het decreet 125.000 ha als Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) afbakt, bestaande uit grote eenheden natuur en grote eenheden natuur in ontwikkeling.

De Vlaamse regering besliste op 7 december 2001 de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur uit te voeren in twee fasen.

In een eerste fase werd gewerkt op twee sporen:

1. Binnen het eerste spoor werd een afbakening van grote eenheden natuur en grote eenheden natuur in ontwikkeling gemaakt volgens de procedure voorzien in het decreet natuurbehoud. Het gaat om gebieden binnen de gewenste natuur- en bosstructuur, die niet gevraagd worden in de gewenste agrarische structuur (zgn. "consensusgebieden" op basis van ambtelijke werkkaarten). Deze zijn gelegen binnen een 'groene' of een daarmee vergelijkbare bestemming op de gewestplannen. Op 18 juli 2003 werd binnen dit spoor een afbakening van ca. 85.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) goedgekeurd.
2. Het tweede spoor volgde de procedure van het decreet ruimtelijke ordening. Binnen dit tweede spoor werden een beperkt aantal gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt voor bestemmingswijzigingen van agrarisch gebied naar natuurgebied of omgekeerd, binnen de consensusgebieden.

Op 17 oktober 2003 besliste de Vlaamse regering geen nieuwe procedures voor ruimtelijke uitvoeringsplannen meer op te starten volgens de werkwijze van de eerste fase, maar aanstonds te starten met de tweede fase van het planningsproces, waarbij er een gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op de natuurlijke én agrarische structuur wordt uitgewerkt in overleg met gemeenten en provincies.

De inhoudelijke elementen voor de tweede fase van het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur zijn:

- Vormen van een ruimtelijke visie op de structuurbepalende elementen van het buitengebied van Vlaams niveau voor een ruimtelijk begrensd deelgebied. Voor ieder deelgebied wordt een administratieoverschrijdend projectteam samengesteld dat verantwoordelijk is voor de opmaak van de ruimtelijke visie.
- Overleggen met gemeenten, provincies en belangenorganisaties om een maatschappelijk draagvlak te creëren voor de ruimtelijke visie. De lokale besturen en belangorganisaties kunnen vanuit de eigen terreinkennis, ruimtelijke inzichten en beleidsdocumenten voorstellen formuleren tot bijsturing of verfijning van de ruimtelijke visie.
- Selecteren van actiegebieden waar via gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen uitvoering gegeven wordt aan deze ruimtelijke visie door het afbakenen van de grote eenheden natuur, de grote eenheden natuur in ontwikkeling, de natuurverwevingsgebieden, de bosuitbreidingsgebieden en de gebieden van de agrarische structuur.

1.2 Stand van zaken gevoerd proces

Het planningsproces in de regio Haspengouw-Voeren startte in juni 2004 en bestond uit:

- infovergaderingen met alle gemeenten waarop het proces werd toegelicht (aan de hand van een leidraad) en de gemeenten gevraagd werd om aan de hand van een concrete vragenlijst aan te geven welke elementen vanuit een gemeentelijke visie op landbouw, natuur en bos meegenomen moeten worden in het proces (juni 2004);

- overlegvergaderingen met provinciale diensten en bestendige deputaties waarop inzicht werd verschaft in de elementen die vanuit provinciale visies meegenomen moeten worden (augustus-oktober 2004);
- werksessies met een aantal sleutelfiguren vanuit de belangengroepen (water, landbouw, natuur/bos) en regiowerkingen (regionaal landschap, streekplatform) om zicht te krijgen op verwachtingen en vragen vanuit de rechtstreeks betrokken sectoren (september-oktober 2004).

Deze verkenningsronde leverde een verkenningsnota op waarin een eerste aanzet tot beleidsdoelstellingen en ruimtelijke concepten voor de open ruimte in de regio Haspengouw-Voeren werden geformuleerd aan de hand van een bundeling, confrontatie en eerste afweging van standpunten en visie-elementen vanuit de betrokken gemeenten, provincies, Vlaamse administraties (bevoegdheden landbouw, natuur, bos, water, erfgoed en ruimtelijke ordening) en een aantal sleutelfiguren van rechtstreeks betrokken belangengroepen (landbouw, natuur en bos, water) en actoren (regiowerkingen). Deze verkenningsnota werd eind november 2004 in bespreking gebracht met alle actoren.

Op basis van de reacties van gemeenten, provincies, belangengroepen en andere Vlaamse administraties (natuurlijke rijkdommen, toerisme, openbare werken...) op de verkenningsnota werd in februari 2005 een programma voor overleg en uitvoering opgesteld en overgemaakt aan alle betrokken actoren.

Dit programma gaf enerzijds aan:

- over welke gebieden of opties in grote lijnen eensgezindheid bestaat over de ruimtelijke visie. Voor deze gebieden wordt het visievormingsproces als afgerond beschouwd en kan de uitvoeringsfase starten.
- over welke gebieden of opties verder overleg of onderzoek nodig is in de planningsfase van het proces. Voor deze gebieden werden in maart 2005 een aantal overlegsessies georganiseerd waarop akte genomen werd van een reeks randvoorwaarden, bemerkingen en suggesties ten aanzien van de geformuleerde visie.

Op basis van de adviezen uitgebracht over de verkenningsnota en op de overlegsessies wordt een eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur opgesteld.

1.3 Statuut van de nota

De voorliggende nota is het resultaat van de planningsfase waarbinnen een aantal ruimtelijke beleidsdoelstellingen en ruimtelijke concepten voor de open ruimte in de regio Haspengouw-Voeren worden geformuleerd. De nota werd opgesteld door een administratieoverschrijdend projectteam van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en wordt voor een formeel advies voorgelegd aan de betrokken gemeenten, provincies en belangengroepen. Het voorstel van ruimtelijke visie zal samen met de uitgebrachte adviezen de basis vormen voor de besluitvorming door de Vlaamse Regering over de verschillende uitvoeringsacties.

2 Situering, rol en positie

2.1 Geografische situering

Het plangebied Haspengouw-Voeren omvat het zuiden van de provincie Limburg en grenst in het westen aan de planregio Hageland, in het noorden aan de planregio Limburgse Kempen en Maasland.

Als noordelijke grens wordt de N2 van Halen tot Hasselt genomen en het Albertkanaal van Hasselt tot Lanaken. Volgende Limburgse gemeenten liggen volledig in het plangebied: Alken, Bilzen, Borgloon, Diepenbeek, Ginkelom, Heers, Herstappe, Hoeselt, Kortesseem, Nieuwerkerken, Riemst, Sint-Truiden. Een aantal gemeenten slechts gedeeltelijk: Halen, Herk-de-Stad, Hasselt, Genk en Lanaken.

Als westelijke grens wordt de vallei van de Gete genomen waardoor delen van een aantal Vlaams-Brabantse gemeenten (Geetbets, Zoutleeuw en Landen) meegenomen worden.

2.2 Situering binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Beleidsbeslissingen die reeds genomen zijn in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), de provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen vormen het kader voor opstellen van de ruimtelijke visie voor de buitengebiedregio Haspengouw-Voeren.

De gewenste ruimtelijke structuur uit het RSV formuleert doelstellingen, selecties en ontwikkelingsperspectieven voor de stedelijke gebieden, het buitengebied, gebieden voor economische activiteiten en de lijninfrastructuur.

De stedelijke gebieden

De potenties van het stedelijk netwerk Limburgs Mijng gebied moeten op een zodanige wijze worden benut, dat de bestaande natuurlijke en agrarische structuur in hun ontwikkeling worden versterkt.

- Hasselt-Genk is geselecteerd als regionaalstedelijke gebied en maakt deel uit van het stedelijk netwerk Limburgs Mijng gebied.
- Sint-Truiden en Tongeren zijn geselecteerd als structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden.
- Bilzen is geselecteerd als kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau.

Buitengebied

De buitengebiedregio Haspengouw en Voeren maakt deel uit van een groot aaneengesloten gebied van het buitengebied, dat in het noorden begrensd wordt door het stedelijk netwerk van het Limburgs Mijng gebied (met het regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk) en het economische netwerk van het Albertkanaal. In het zuiden sluit de buitengebiedregio aan bij de open ruimte van de Hesbaye, de stad Luik en de open ruimte van het Pays de Herve (Wallonië), en in het westen bij de buitengebiedregio van het Hageland.

Het fruitteeltgebied van Sint-Truiden is een structuurbepalend landbouwgebied op Vlaams niveau.

De verspreid liggende rijke bossen en de kalkrijke graslanden in Droog Haspengouw en de loofbossen, hellingbossen en graslanden, gekoppeld aan de reliëfrijkdom en bijzondere geologie van Voeren maken deel uit van de natuurlijke structuur op Vlaams niveau.

De Demer, Gete, Molenbeek, Melsterbeek, Herk, Mombeek, Jeker en de beken in Voeren zijn structuurbepalende beken op Vlaams niveau.

De structuurbepalende elementen en processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur moeten worden behouden en versterkt. Genoemd worden de scherp ingesneden beekvalleien, de aanwezigheid van veen, het mergellandschap en de aanwezigheid van bronnen.

Gebieden voor economische activiteiten

De zone van het Albertkanaal is een economisch netwerk op Vlaams niveau met het regionaal stedelijk gebied Hasselt-Genk, het kleinstedelijk gebied Bilzen en de gemeenten Zutendaal en Lanaken als economische knooppunten. De structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden Sint-Truiden en Tongeren en de gemeente Alken zijn economische knooppunten buiten het economisch netwerk Albertkanaal.

Lijninfrastructuur

De E313 (A13) Antwerpen-Luik werd als hoofdweg geselecteerd en bezit een verbindende functie op internationaal en Vlaams niveau. De R71, N75, N80, N3, N700 en de N79 zijn geselecteerd en bezitten een verzamelende functie op Vlaams niveau naar de E313 toe. Ook De N614 is als primaire weg II geselecteerd en bezit een verzamelende

functie naar de E40 (A3), de hoofdweg Brussel-Luik die ten zuiden van de buitengebiedregio ligt. In tweede instantie nemen deze wegen ook een verbindende rol op zich.

De spoorlijn Aarschot-Hasselt-Visé (Montzenroute) is geselecteerd als hoofdspoorweg voor goederen. De spoorlijnen Leuven-Landen-Luik, Leuven-Luik (HSL), Landen-Hasselt-Genk en Aarschot-Hasselt-Genk zijn als hoofdspoorweg voor personenvervoer geselecteerd.

Het Albertkanaal is een hoofdwaterweg van internationaal belang en is drager van een economisch netwerk.

2.3 Kwantitatieve randvoorwaarde

De ruimtelijke visievorming wordt gebaseerd op de aanwezige actuele en potentiële waarden in een bepaalde regio en is dus in de eerste plaats een kwalitatieve visie. Volgende kwantitatieve basisgegevens geven de uitgangssituatie weer voor Haspengouw-Voeren.

TABEL 1. EVOLUTIE RUIMTEBOEKHOUDING 1994-2005 IN DE PLANNEN VAN AANLEG

	1.1.1994	1.1.2005
landbouw	66.016 ha	65.255 ha
bos	460 ha	733 ha
overig groen	1.853 ha	1.882 ha
natuur en reservaat	5.185 ha	5.994 ha

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2003 werd op basis van een procedure in het decreet natuurbehoud ca. 4.380 ha aangeduid als grote eenheden natuur en grote eenheden natuur in ontwikkeling. Deze gebieden maken deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk.

Door de Vlaamse administratie werden sectorale werkkaarten van de gewenste natuur- en bosstructuur en de gewenste agrarische structuur opgemaakt. De kwantitatieve opties uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werden door deze werkkaarten zeer dicht benaderd. Deze sectorvisies geven een mogelijke regionale verdeling van de oppervlakte. Een confrontatie van deze werkkaarten levert een indicatieve oppervlaktevork voor de regio Haspengouw-Voeren en de verschillende deelgebieden. De breedte van de vork wordt bepaald door de overlapping tussen de twee sectorale kaarten. De globale taakstelling voor bosuitbreiding gaat uit van een verdeling van 10.000 ha bosuitbreidingsgebieden over Vlaanderen door AMINAL afdeling Bos & Groen.

TABEL 2. INDICATIEVE RICHTCIJFERS VOOR HET AFBAKENINGSPROCES

	minimum	richtcijfer	maximum
agrarische gebieden	62.413 ha		65.051 ha
waarvan maximum te differentiëren als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving		6.268 ha	
overige bestemmingen (overig groen, bos, recreatie) te differentiëren met overdruk natuurverweving		2.845 ha	
grote eenheden natuur	5.069 ha		7.708 ha
bosuitbreiding		730 ha	

3 Beleidsdoelstellingen

Uitgaande van de algemene doelstellingen en ontwikkelingsperspectieven uit het RSV kunnen volgende (algemene) beleidsdoelstellingen voor de open ruimte in de buitengebiedregio Haspengouw en Voeren geformuleerd worden.

3.1.1 Vrijwaren van samenhangende landbouwgebieden voor de beroepslandbouw

Haspengouw en Voeren behoren tot de belangrijkste gebieden van de agrarische structuur in Vlaanderen. Vooral grondgebonden landbouw en fruitteelt in landschappelijk waardevolle gebieden zijn dragers van de open ruimte.

De beroepslandbouw heeft nood aan zekerheid over de gebieden waar ook in de toekomst nog aan landbouw gedaan kan worden. De landbouwfunctie vereist een minimale ruimtelijke samenhang en een minimale oppervlakte om exploiteerbaar te zijn. Het verlies aan kwantiteit en samenhang van de open ruimte bedreigt in belangrijke mate de landbouwfunctie. Het goed gestructureerd agrarisch gebied wordt om die reden maximaal gereserveerd voor grondgebonden landbouwactiviteiten. Enkel door voldoende ruimte voor landbouw voor te behouden, kan een economisch, sociaal en ecologisch duurzame landbouwbedrijfsvoering mogelijk zijn.

Het ruimtelijk beleid is er op gericht nieuwe niet-agrarische functies die het functioneren van de landbouw op termijn zouden kunnen belemmeren, te weren in het agrarisch gebied. Recreatieve vormen van landbouw kunnen in structureel aangetaste agrarische gebieden, onmiddellijk aansluitend bij de woonkernen, waar ook ruimte blijft voor beroepslandbouw en groenstructuren. Deze hobbylandbouwzones behoren niet tot de agrarische structuur en kunnen een betekenis hebben als lokaal open-ruimtegebied.

Een differentiatie i.f.v. de bebouwingsmogelijkheden laat toe om de ruimtelijke spreiding van gebouwen te beheersen. Het aanduiden van bouwvrije gebieden kan bijdragen tot het behoud van het aaneengesloten karakter van cultuurgronden voor grondgebonden landbouw. Bij de afbakening van bouwvrije zones wordt rekening gehouden met uitbreiding van bestaande exploitaties.

Binnen de gebieden van de agrarische structuur moet de nodige ruimte gelaten worden voor structurele bedrijfsveranderingen. Een differentiatie van het agrarisch gebied in functie van teelten is daarom niet nodig. Een economische diversificatie, verbreding in functie natuur- en landschapsbeheer of omschakeling van landbouwbedrijven naar toeristisch-recreatieve activiteiten, waarbij zowel het behoud als kwalitatieve hedendaagse ontwikkeling van het erfgoed (bv. markante vierkantshoeves) vooropstaat, moet ondersteund worden door een aangepast en gebiedsgericht ruimtelijk beleid. Daarnaast moet ook een verbreding van de landbouwactiviteiten in de richting van natuur- en landschapsbeheer ondersteund worden.

In Haspengouw moet bijzondere aandacht gaan naar maatregelen om het landbouwgebruik beter af te stemmen op de kenmerken van het fysisch systeem door ruimte te voorzien voor erosiebestrijdingsprojecten, natuurlijke waterberging en behoud en herstel van landschappelijk en ecologisch waardevolle structuren (holle wegen, hoogstamboomgaarden, verspreide bossen, kasteelparken en -tuinen...). Om beschermingsgebieden voor grond- en oppervlaktewater en bodembeschermingsgebieden te realiseren wordt een ondersteunend ruimtelijk beleid gevoerd.

3.1.2 Landschappelijke integratie van agrarische bebouwing

De landbouwgebieden van Haspengouw en Voeren zijn verweven in een waardevol landschap. Dit geldt zowel voor het heuvelend boomgaardenlandschap rond Sint-Truiden en Borgloon als voor het open landschap van Droog Haspengouw met hoofdzakelijk akkerlanden en holle wegen, als voor het bocagelandschap van de Voerstreek.

Zowel inzake erfbeplanting als architectuur van loodsen kan geïnvesteerd worden in begeleiding en stimuli om de integratie van bestaande en nieuwe agrarische bebouwing in het cultuurhistorisch waardevol landschap te realiseren. Om de identiteit van het landelijk gebied te versterken moet nieuwe bebouwing ingeschoven en verankerd worden in het typische cultuurlandschap (bv. met hoogstamboomgaarden, dreven, bosfragmenten...). Inzet van inrichtingsinstrumenten kan hierbij noodzakelijk zijn. Daarbij wordt gezocht naar win-win-situaties die enerzijds een meer samenhangende exploitatiestructuur voor de landbouw opleveren en anderzijds de ruimtelijke, landschapsecologische en toeristisch-recreatieve kwaliteiten van de regio verhogen.

Vanuit het ruimtelijk beleid zal hierbij aandacht gaan naar het creëren van voldoende ruimte voor een duurzame fruitteelt door het bundelen van specifieke agrarische bebouwing (opslagloodsen en koelplaatsen) rond bestaande concentraties van agrarische bebouwing, het voorzien van ruimte voor toeleverende en verwerkende bedrijven op lokale en regionale bedrijventerreinen aansluitend bij bestaande afzetstructuren zoals veilingen.

Om een versnipperde en verspreide ontwikkeling van glastuinbouw te voorkomen (bv. rond Herk-de-Stad en Bilzen) die de toekomstmogelijkheden voor grondgebonden landbouw kan hypothekeken, kunnen lokaal agrarische bedrijvenszones voor glastuinbouw ingericht worden waarop bedrijven gebundeld worden. Op die manier wordt een versnippering van de open ruimte en een aantasting van het cultuurlandschap vermeden, kan de vestigingslocatie afgestemd worden op mobiliteitsprofiel van de inrichtingen en kunnen gemeenschappelijke voorzieningen georganiseerd worden (energievoorzieningen, afvalverwerking, verwerkings- en verpakkingsinstallaties, waterzuivering...).

3.1.3 Behoud en versterken van valleistrukturen voor natuurlijke waterberging

De riviervalleien van Demer, Gete, Herk, Mombeek, en Jeker en het sterk vertakt netwerk van beekvalleien zijn belangrijke landschappelijke en natuurlijke dragers. De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in rivier- en beekvalleien vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden in deze valleien.

Het ruimtelijk beleid creëert de ruimtelijke voorwaarden die het integraal waterbeleid ondersteunen, de relaties tussen de waterloop en de omgevende valleien versterken en het voortbestaan van de voorkomende ecotopen garanderen. Behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen (hermeandering, verbreden bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...), de waterkwaliteit (buffering tegen vervuiling...) en de verbindingsfunctie (opheffen barrières, vrijwaren van bebouwing, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...) zijn daarbij belangrijke ruimtelijke beleidsdoelstellingen.

Er wordt ruimte voorzien voor het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, het vertragen van waterafvoer en een ruimtelijke buffering van waterlopen. Het landbouwgebruik in rivier- en beekvalleien moet de natuurlijke dynamiek van dit watersysteem respecteren.

Nieuwe bebouwing en intensieve activiteiten in van nature overstroombare gebieden en risicogebieden moeten geweerd worden. Op die manier kunnen overstromingen maximaal gespreid worden over alle overstroombare delen van de vallei (met lagere overstromingsfrequentie en overstromingsduur), kan de overstromingsdynamiek een ecologische meerwaarde betekenen in natuurgebieden en blijft de waterschade in landbouwgebieden beperkt.

Het ruimtelijk beleid draagt bij tot het herstel van het continuüm van rivier- en beekvalleien door nieuwe barrièrevorming uit te sluiten en waar mogelijk ruimtelijke randvoorwaarden te creëren voor het opheffen van bestaande barrières. Het herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden is daarbij een bijzonder aandachtspunt.

Behoud van het industrieel-archeologisch (o.a. watermolens) en cultuurhistorisch (o.a. waterkastelen) patrimonium binnen deze gebieden is een uitgangspunt. Een verantwoord hergebruik op maat van het valleigebied moet mogelijk zijn.

3.1.4 Behoud en versterking van de bestaande natuurcomplexen en inschakeling ervan binnen een netwerk

De interne samenhang en het functioneren van de grote aaneengesloten natuurcomplexen in de beekvalleien van het Haspengouws Demerbekken en het reliëfrijke graffenlandschap van Voeren moet versterkt worden. Om de natuurlijke structuur goed te laten functioneren en de aanwezige biodiversiteit te garanderen, moeten voldoende omvangrijke en samenhangende gebieden gerealiseerd worden, met elkaar verbonden worden en voldoende gebufferd worden tegen externe invloeden. De structuurbepalende elementen en processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur moeten worden behouden en versterkt. Ecologisch verantwoorde bosuitbreiding kan daarbij een rol spelen.

Binnen deze samenhangende gebieden wordt het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuur gestimuleerd, rekening houdend met de specifieke biologische waarde en de bestaande gebruiksvormen. Instandhoudingsdoelstellingen voor Europese speciale beschermingszones worden vanuit ruimtelijk beleid ondersteund door passende bestemmingen vast te leggen.

Historische loofbossen en kasteelparken in leemakkers met holle wegen zijn opvallende landschapselementen die de natuurlijke structuur versterken. Samen met waardevolle geïsoleerde loofbosjes, verspreid voorkomende halfnatuurlijke graslanden, het netwerk van beken en andere ecologische infrastructuur verbinden ze de grote natuurcomplexen. Deze verbindingsfunctie moet gegarandeerd blijven.

De grensoverschrijdende Sint-Pietersberg en het Plateau van Caestert in Zuidoost-Limburg vormen een belangrijke natuurlijke stapsteen tussen Kempen, Drielandenpark en Ardennen.

3.1.5 Behoud en versterking van bestaande bos- en parkstructuur

De bestaande bosstructuur in Haspengouw-Voeren is in hoofdzaak gekoppeld aan het rivier- en bekensysteem en cultuurhistorisch belangrijke kasteelparken. Het versterken van de multifunctionaliteit van bos, het tegengaan van versnippering en verlies van biodiversiteit en het verkrijgen van een hogere bebossingsindex in bosarme streken zijn belangrijke beleidsdoelstellingen.

Cultuurhistorisch en ecologisch waardevolle bossen en kasteelparken worden zoveel mogelijk behouden en gebufferd zodat deze bossen hun socio-economische, ruimtelijke en ecologische functie kunnen behouden en ontwikkelen. Ecologisch en landschappelijk verantwoorde bosuitbreiding moet bijdragen tot ontsnippering en buffering van de bestaande bossen, de versterking van de habitatfunctie van bossen of een antwoord bieden op een maatschappelijke vraag naar bossen met een sociaal-recreatieve functie.

Bosuitbreidingen moeten bijdragen tot een verhoging van de ruimtelijke, landschappelijke en ecologische kwaliteit van een gebied, zonder de bestaande functies en activiteiten van het gebied in het gedrang te brengen én rekening houdend met de cultuurhistorische context en de kenmerken van het fysisch systeem.

3.1.6 Behoud van gave cultuurlandschappen en structurerende landschapselementen

In Haspengouw en Voeren komen belangrijke clusters van relatief gave cultuurhistorisch en landschapsecologisch waardevolle gebieden voor, in hoofdzaak gekoppeld aan kasteeldorpen en -parken, hoogstamboomgaarden, oude bosgebieden en open kouterlandschappen met holle wegen, houtkanten, graften en bosjes. Een aantal reliefelementen en terreinovergangen (bv. overgang tussen Laag- en Midden-België) zijn landschappelijk structuurbepalend. Behoud van de herkenbaarheid van deze structurerende reliefelementen, bakens en waardevolle landschaps- en erfgoedelementen staat voorop. Op die manier kan het ruimtelijk beleid bijdragen tot het behoud van de eigenheid en identiteit van de streek en kunnen ecologische of toeristisch-recreatieve kwaliteiten versterkt worden. Nieuwe ontwikkelingen of functiewijzigingen moeten de regionale identiteit van een gebied kunnen versterken en landschappelijk ingepast worden.

Grootschalige ontwikkelingen (bv. ontginningen) mogen de structuur en de functie van de structuurbepalende component niet aantasten. Er wordt getracht om het archeologisch erfgoed in situ te bewaren. Bij belangrijke ingrepen moet het bodemarchief omgezet worden in een opgravingsarchief, waardoor de site gedocumenteerd en bewaard blijft.

Rond en in de stedelijke centra bevinden zich tal van cultuurhistorisch waardevolle parken. Deze parken zijn belangrijk als publieke groene en open ruimte in de stedelijke gebieden en vormen noodzakelijke schakels in een landschapsecologisch netwerk. Ze moeten behouden blijven als volwaardige entiteiten zodat hun landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden bewaard blijven. Bij nieuwe ontwikkelingen in stedelijke gebieden of kernen van het buitengebied moet rekening gehouden worden met de behoefte aan publieke ruimte in de buurt van woonomgevingen, de landschappelijke en functionele kenmerken van de omgeving en de relatie van deze parkgebieden met water- en natuurnetwerken.

Een aantal lijn- en vlakvormige landschapselementen (holle wegen, graften, bomenrijen, oude spoor-, weg- en kanaalbermen, kalkrijke graslanden...) zijn van belang als habitat (voor elementen van bosflora en kalkrijke flora, voor autochtone bomen en struiken, als belangrijke schuilplaats en nestplaats voor dieren,...) én als corridor voor migratie van flora en fauna tussen natuurgebieden. Het ruimtelijk beleid is er op gericht versnippering van deze structuren te vermijden en herstel van deze verbindingen mogelijk te maken. Recreatief medegebruik van een aantal van deze structuren als trage wegen voor functioneel verkeer of in het kader van toeristisch-recreatieve netwerken moet mogelijk gemaakt worden.

3.1.7 Erfgoedbakens als aanknopingspunt voor zachte recreatie en cultuurtoerisme

Haspengouw en Voeren zijn rijk aan cultuurhistorisch waardevolle erfgoedelementen. Het gaat o.a. om het netwerk van kastelen en parken, kloosters en abdijen en het archeologisch erfgoed.

Dit cultureel erfgoed vormt een aanknopingspunt voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Door de cultuurhistorische gebouwen en sites te ontsluiten, kan bijgedragen worden aan het behoud én aan een hedendaagse ontwikkeling van het cultureel erfgoed die de identiteit van de regio kan versterken.

Het agrarisch gebied in Haspengouw en Voeren heeft in die context een belangrijke toeristisch-recreatieve waarde, vooral gericht op zacht recreatief medegebruik (fietsen, wandelen,...) gekoppeld aan toeristisch-recreatieve netwerken of cultuurhistorische routes. De inrichting van het agrarisch gebied kan bijdragen tot het ontsluiten van de erfgoedbakens en kansen bieden voor verbreding of heroriëntering van de landbouwactiviteiten naar toerisme en recreatie.

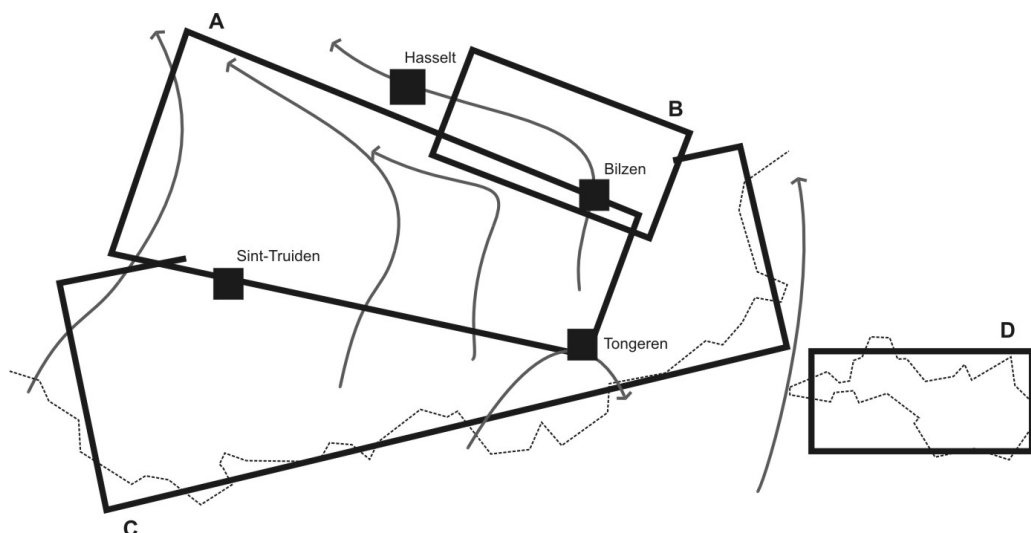
Het ruimtelijk beleid draagt bij tot de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve netwerken door ruimte te creëren voor laagdynamische toeristisch-recreatieve herbestemmingen van bouwkundig erfgoed op maat van het landelijk gebied. Hoogdynamische toeristisch-recreatieve activiteiten worden maximaal ingepast in of aansluitend bij de kernen en stedelijke gebieden en zijn niet gewenst in de open ruimte.

4 Gewenste ruimtelijke structuur

De synthese van de bestaande ruimtelijke structuur van het buitengebied laat toe een aantal beleidsmatige deelruimten voor de buitengebiedregio te definiëren. Een deelruimte is een gebied waarbinnen een samenhangend ruimtelijk beleid voorgesteld wordt.

De visie op de gewenste ruimtelijke structuur van de open ruimte in de buitengebiedregio Haspengouw en Voeren wordt aangegeven door - uitgaande van en aanvullend ten aanzien van de algemene beleidsdoelstellingen - specifieke ruimtelijke concepten te formuleren voor vier deelruimten. De verschillende deelconcepten worden nadien grafisch gesynthetiseerd in een structuurschets die per deelgebied de gewenste ruimtelijke structuur geeft.

- A. Vochtig Haspengouw
- B. Demervallei
- C. Droog Haspengouw
- D. Voeren

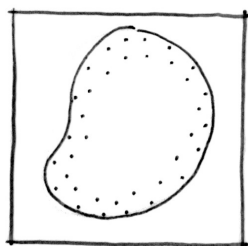

4.1 Deelruimte A. Vochtig Haspengouw

De deelruimte "Vochtig Haspengouw" omvat het golvend, versnipperd lintenlandschap met voornamelijk grondgebonden landbouw en fruitteelt tussen de valleien van Gete, Herk, Mombeek en Demer.

4.1.1 Ruimtelijke concepten

■ Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw tussen valleien van Gete, Demer, Herk en Mombeek

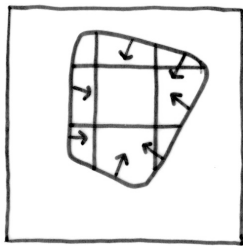

- De landbouwstructuur is door zijn gemengd karakter en het belangrijk aandeel aan fruitteelt ruimtelijk structuurbepalend voor Vochtig Haspengouw. De door ruilverkavelingen goed gestructureerde agrarische gebieden wordt maximaal voorbehouden voor de beroepslandbouw.

- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:

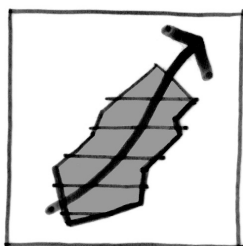
- 1.1 land- en tuinbouwgebied van Herk-de-Stad
- 1.2 land- en tuinbouwgebied van Rummen
- 1.3 land- en tuinbouwgebied van Kozen
- 1.4 land- en tuinbouwgebied van Kermt
- 1.5 land- en tuinbouwgebied van Duras en Nieuwenhoven
- 1.6 land- en tuinbouwgebied van Zepperen en Ulbeek
- 1.7 land- en tuinbouwgebied tussen Hasselt en Diepenbeek
- 1.8 land- en tuinbouwgebied van Rapertingen
- 1.9 land- en tuinbouwgebied van Wimmertingen en Wellen
- 1.10 land- en tuinbouwgebied ten noorden van Kortesseem
- 1.11 land- en tuinbouwgebied van Guigoven en Wintershoven
- 1.12 land- en tuinbouwgebied van Vliermaal, Vliermaalroot, Beverst, Romershoven, Schalkhoven en Sint-Huibrechts-Hern
- 1.13 land- en tuinbouwgebied van Kuttekoven, Kerniel en Jesseren
- 1.14 land- en tuinbouwgebied van Zammelen, Neerrepn, Overrepn en Riksingen
- 1.15 land- en tuinbouwgebied van Piringen en Mulken
- 1.16 land- en tuinbouwgebied van 's Herenelderden en Alt-Hoeselt
- 1.17 land- en tuinbouwgebied van Rijkhoven

■ Ruimtelijk begrensde concentratiegebieden voor glastuinbouw

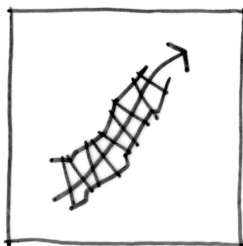
- Door glastuinbouw te bundelen in een aantal gebieden kan verdere versnippering van het samenhangend agrarisch gebied door verspreide bebouwing vermeden worden. Binnen deze gebieden kunnen bedrijvenzones voor glastuinbouw aangeduid worden waarin door een bundeling van activiteiten gezamenlijk gebruik van voorzieningen (energie, water, afval, opslag) mogelijk wordt. Daarbuiten kunnen gebieden waar glastuinbouw omwille van ruimtelijke, landschappelijke, landbouwkundige of hydrologische redenen ongewenst is als bouwvrij agrarisch gebied gedifferentieerd worden.
- Gemeentelijke planningsinitiatieven voor glastuinbouwconcentratiegebieden van lokaal belang zijn mogelijk.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
2.1 "serrevork" van Rummen

■ Ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling in de riviersystemen van Gete, Demer, Herk en Mombeek

- De valleisystemen van de Gete, Herk, Mombeek en Demer zijn structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. In belangrijke delen van deze rivier- en beekvalleien staat behoud en ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. Het gaat om de ecologisch meest waardevolle valleigebieden. Deze samenhangende natuurcomplexen worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.
- Het complex van belangrijke natuur- en landschapswaarden rond de provinciale domeinen Het Vinne en Nieuwenhoven, gekoppeld aan het waternetwerk van de Kleine Gete en Melsterbeek biedt potentieel voor het behoud en de ontwikkeling van watergebonden natuur- en landschapswaarden in combinatie met de waterbeheerfuncties. De ecologische verbinding, gekoppeld aan valleistrukturen, tussen Vinne, Duras en Nieuwenhoven moet gevrijwaard worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 3.1 vallei van de Gete: samenvloeiingsgebied van Gete en Melsterbeek
 - 3.2 vallei van de Herk: gebied Herkant bij Herk-de-Stad
 - 3.3 vallei van de Herk: tussen Sint-Lambrechts-Herk en Stevoort
 - 3.4 vallei van de Melsterbeek: ter hoogte van Runkelen en Binderveld
 - 3.5 het Vinne
 - 3.6 vallei van de Herk, tussen Wellen en Alken
 - 3.7 vallei van de Herk, tussen Hert en Wellen
 - 3.8 vallei van de Mombeek, tussen Wimmertingen en Alken
 - 3.9 vallei van de Mombeek, tussen N76 en Wimmertingen
 - 3.10 vallei van de Mombeek, tussen N20 en Wintershoven
 - 3.11 vallei van de Winterbeek/Leerbeek, tussen Schabos en Guigoven
 - 3.12 vallei van de Mombeek, tussen Widoie en Guigoven
 - 3.13 vallei van de Fonteinbeek, tussen Mulken en Zammelen
 - 3.14 vallei van de Bollenbeek/Marmolbeek, tussen Bommerhoven en Zammelen
 - 3.15 vallei van de Sint-Annabeek, tussen Kerniel en Gors-Opleeuw
 - 3.16 vallei van de Demer van 's Herenelder tot Bilzen
 - 3.17 vallei van de bijloop van de 's Herenelderbeek
 - 3.18 vallei van de 's Herenelderbeek
 - 3.19 vallei van de Molenbeek in Membruggen
 - 3.20 vallei van de Demer van Ketsingen tot 's Herenelder
 - 3.21 vallei van de Halverwegbeek
 - 3.22 vallei van de Nieuwzouw

■ Rivier- en beekvalleien versterken als verweingsgebieden voor landbouw, natuur, bos en waterberging

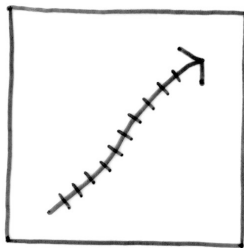
- In de van nature overstroombare gebieden en risicogebieden voor overstroming worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens bouwvrij gehouden.
- Een aantal beekvalleien vormen een groen lint in het landschap, gevormd door een aaneenschakeling van kleinere natuur- en bosgebieden en kleine landschapselementen die verweven voorkomen met de landbouwfunctie in de vallei. Deze gebieden worden gedifferentieerd als natuurverweingsgebieden. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de land- en bosbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor een duurzame instandhouding en verbetering van

de kwaliteit van de beekgebonden ecotopen.

- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:

- 4.1 vallei van de Gete stroomopwaarts Halen
- 4.2 vallei van de Gete tussen Budingen en Geetbets
- 4.3 vallei van de Asbeek
- 4.4 vallei van de Melsterbeek ter hoogte van kasteel van Terlenen
- 4.5 vallei van de Graasbeek en Melsterbeek tussen Binderveld en Grazen
- 4.6 vallei van de Herk stroomafwaarts Stevoort
- 4.7 vallei van de Molenbeek ter hoogte van Gorsem, Duras en Runkelen
- 4.8 vallei van de Kelsbeek tussen provinciaal domein Nieuwenhoven en Binderveld
- 4.9 vallei van de Melsterbeek ter hoogte van Melveren
- 4.10 vallei van de Herk, tussen Alken en Sint-Lambrechts-Herk
- 4.11 vallei van de Herk, ter hoogte van recreatiegebied de Alk in Alken
- 4.12 vallei van de Brikbeek
- 4.13 vallei van de Winterbeek, van Jongenbos tot Mombeek
- 4.14 vallei van de Wermerbosbeek, van Vliermaalroot tot Mombeek
- 4.15 vallei van de Mombeek, van Wintershoven tot N76
- 4.16 vallei van de Beekbeemderbeek in Vliermaal
- 4.17 vallei van de Winterbeek in Schalkhoven en Romershoven
- 4.18 vallei van de Herk, van Hoepertingen tot Herten
- 4.19 vallei van de Rullingenbeek, van Kuttekoven tot Berlingen
- 4.20 vallei van de Vilsterbeek/Kleine Herk in Kerniel
- 4.21 vallei van de Vloedgracht/Kleine Herk, van Opleeuw naar Vrolingen
- 4.22 vallei van de beek naar de Mombeek in Gors-Opleeuw
- 4.23 vallei van de Molenbeek/Leerbeek, van Riksingen tot Schabos
- 4.24 brongebieden van de Fonteinbeek
- 4.25 vallei van de Winterbeek, van Werm tot Hoeselt
- 4.26 vallei van de Gerlabek in Alt-Hoeselt

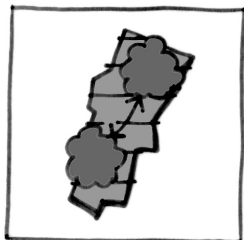
■ Behoud en herstel van de ecologische verbindingfunctie van beken in landbouwgebieden of verstedelijkte gebieden

- Een aantal beken hebben een functie als natte natuurverbinding en zijn van belang voor de migratie van planten en dieren. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie landbouw maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie moet ondersteunen. Daarnaast is het herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden een bijzonder aandachtspunt.
- Het uitwerken van deze natuurverbindingengebieden is een provinciale planningstaak.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:

- 5.1 vallei van de Gete door Halen
- 5.2 vallei van de Wijerbeek tussen Mierhoopbos/Nieuwenhovebos en Herk
- 5.3 valleien van Oude Beek en Aldebeek tussen Melsterbeek en Herk
- 5.4 vallei van de Melsterbeek ter hoogte van Ordingen, Zepperen en Melveren
- 5.5 vallei van de Galgebeek

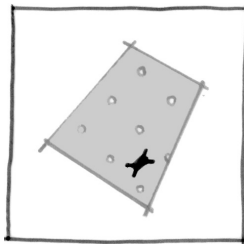
■ Samenhangende boscomplexen en patronen van verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

- Zowel de relatief grote, bijzonder waardevolle bossen - vaak gekoppeld aan kasteelparken - als de vele kleine bosjes moeten in samenhang met de omgevende waardevolle landschappen behouden blijven.
 - Ecologisch meest waardevolle voor de natuurlijke structuur bepalende boscomplexen maken deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. De meerderheid van de bestaande bos- en parkgebieden worden opgenomen in natuurverwevingsgebieden.
 - Bosuitbreidingsdoelstellingen worden gerealiseerd door de bestaande of historische complexen en patronen te versterken of te herstellen zonder de samenhang van de aaneengesloten en structuurbepalende landbouwgebieden in het gedrang te brengen en rekening houdend met de landschapsecologische en cultuurhistorische context.
 - Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
- 6.1 Mielenbos-Mierhoopbos
 - 6.2 Schelfheide
 - 6.3 Bos bij kasteel van Wijer

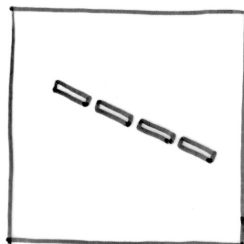
- 6.4 Bosstructuur rond Herkenrodebos-Zusterkloosterbos
- 6.5 Bosstructuur in de vallei van de Graasbeek
- 6.6 Bosstructuur in de vallei van de Kelsbeek
- 6.7 Nieuwenhoven-Galgenbos
- 6.8 Bosstructuur in de vallei van de Molenbeek ter hoogte van Gorsem, Duras en Runkelen
- 6.9 Kluisbos
- 6.10 Bellevuebos
- 6.11 Jongenbos
- 6.12 Bosstructuur in de vallei van de Winterbeek ter hoogte van Sint-Huibrechts-Hern en Schalkhoven
- 6.13 Bosstructuur rond Hasselbos en Schabos in de vallei van de Winterbeek ter hoogte van Neerrepen
- 6.14 Wijngaardbossen
- 6.15 Molsterbos

■ Vrijwaren en versterken van landschappelijke waardevolle gebieden met erfgoedelementen als landschappelijke eenheden

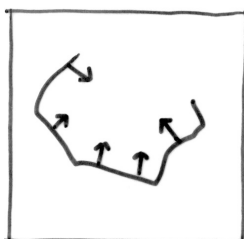
- Binnen Vochtig Haspengouw is er een aaneenschakeling van landschapsecologische en cultuurhistorisch waardevolle landschappen met belangrijke erfgoedelementen. Het behoud van deze landschappen met waardevolle kastelen, kasteelhoeves, kloosters en abdijen, vierkantshoeves en hoogstamboomgaardsites moet gegarandeerd worden.
- De ruimtelijke verweving van bos, landbouw en natuur binnen deze gebieden wordt behouden met aandacht voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van deze gebieden en ruimte voor toeristisch-recreatief medegebruik. Landbouwactiviteiten binnen historische parkstructuren moeten mogelijk blijven, maar daarnaast moet er ruimte zijn voor verbreding, heroriëntatie of herbestemming in functie van cultuurtoerisme en -recreatie op maat van het gebied.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 7.1 omgeving van het kasteel van Stevoort
 - 7.2 omgeving van de kastelen van Nieuwenhoven, Terkelen, Nieuwerkerken en Kortenbos
 - 7.3 valleien van Cicindria en Melsterbeek tussen Sint-Truiden en Metsereen
 - 7.4 het Vinne en kasteeldomein van Duras
 - 7.5 kasteel en bos Jongenbos
 - 7.6 kasteel en bos Bellevue
 - 7.7 hoogstamboomgaarden van Berlingen en Kuttelkoven
 - 7.8 abdij van Kolen, Kolenberg en brongebied van de Kleine Herk op de steilrand tussen Laag- en Midden-Belgie bij Kerniel
 - 7.9 kastelen van Gors-Opleeuw
 - 7.10 burchtruïnes, kasteel en bos van Kolmont in valleien van Mombeek en Fonteinbeek
 - 7.11 kasteel van Beto en Beukenberg met Romeinse weg
 - 7.12 landcommanderij Alden-Biesen
 - 7.13 kasteeldomein van 's Herenelderden

■ Behoud van landschapsbepalende lijnvormige erfgoedelementen

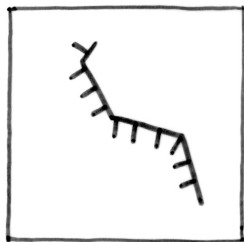
- Het tracé van de voormalige spoorlijn Sint-Truiden-Tongeren is als markant lijnvormig erfgoedelement nog aanwezig. Behoud, herstel en inschakeling in toeristisch-recreatieve netwerken of cultuurhistorische routes moet mogelijk gemaakt worden. De ecologische corridorfunctie van deze structuur moet daarbij verzekerd blijven.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 8.1 de voormalige spoorlijn Sint-Truiden-Tongeren

■ Ruimtelijk begrenste stedelijke gebieden

- De stedelijke gebieden worden afgebakend en begrenzen stedelijke ontwikkelingen. Het afbakenen van de kleinstedelijke gebieden is een provinciale planningstaak.
- Binnen of parallel aan de afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden naar ruimte voor randstedelijk groen gezocht worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 9.1 kleinstedelijk gebied Sint-Truiden
 - 9.2 regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk
 - 9.3 kleinstedelijk gebied Tongeren

■ Vrijwaren steilranden op de overgang tussen Laag- en Midden-België

- De steilrand tussen Laag- en Midden-België is een structuurbepalende reliëfcomponent die landschappelijk gevrijwaard moet blijven. Dit geldt zowel voor de geomorfologische verschijning, als voor de aanwezige hellingbossen en kalkrijke kamgraslanden en hoogstamboomgaarden. De grote potenties voor de versterking van ecologische zeer waardevolle overgangen van natte valleigronden naar hoge plateaugronden moeten hier benut worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:

10.1 de steilrand tussen Kuttehoven, Kerniel, Gors-Opleeuw en Zammelen

4.1.2 Gewenste ruimtelijke structuur

De gewenste ruimtelijke structuur wordt voor de deelruimte Vochtig Haspengouw aangegeven door de deelconcepten samen te brengen in een aantal structuurschetsen voor een aantal deelgebieden.

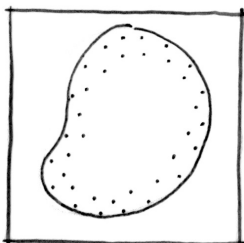
- KAART 1. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A1: GEBIED VAN GETE EN HERK TUSSEN GEETBETS, HERK-DE-STAD, HASSELT, ALKEN EN NIEUWERKERKEN
- KAART 2. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A2: GEBIED VAN DE MELSTERBEEK TUSSEN ZOUTLEEUV, NIEUWERKERKEN, ALKEN, WELLEN EN SINT-TRUIDEN
- KAART 3. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A3: GEBIED VAN HERK, MOMBEEK EN WINTERBEEK ALKEN, DIEPENBEEK, HOESELT EN WELLEN
- KAART 4. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW – GEBIED A4: GEBIED VAN HERK EN MOMBEEK TUSSEN HOEPERTINGEN, WELLEN, HOESELT, TONGEREN EN BORGLOON
- KAART 5. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A5: GEBIED VAN DEMER TUSSEN TONGEREN EN BILZEN

4.2 Deelruimte B. Demervallei

De deelruimte “Demervallei” omvat de vallei van de Demer en zijbeken, van Bilzen tot Hasselt.

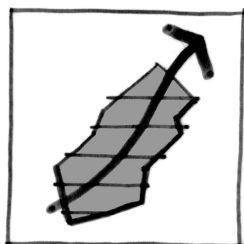
4.2.1 Ruimtelijke concepten

■ Grondgebonden landbouw als drager van de open ruimtekamers in een sterk verstedelijkte omgeving

- De landbouwgebieden in de vallei van de Demer tussen de sterk verstedelijkte gebieden van Hasselt, Diepenbeek en Bilzen zijn ruimtelijk-functioneel veel minder samenhangend dan in de rest van Haspengouw. De grondgebonden landbouwactiviteiten zijn echter wel structuurbepalend voor grote delen van de kleine open ruimtekamers in dit gebied. Behoud van de landbouwfunctie in deze gebieden staat voorop.
- Gemeentelijke planningsinitiatieven voor glastuinbouwconcentratiegebieden van lokaal belang (o.a. voor herlocalisatie van glastuinbouwbedrijven uit Munsterbilzen) zijn mogelijk.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 11.1 land- en tuinbouwgebied tussen Diepenbeek en Hasselt
 - 11.2 land- en tuinbouwgebied tussen Diepenbeek en Schoonbeek
 - 11.3 land- en tuinbouwgebied tussen Schoonbeek en Munsterbilzen
 - 11.4 land- en tuinbouwgebied tussen Bilzen en Munsterbilzen
 - 11.5 land- en tuinbouwgebied tussen Bilzen en Eigenbilzen
 - 11.6 land- en tuinbouwgebied tussen Bilzen, Eigenbilzen, Mopertingen en Kleine Spouwen
 - 11.7 land- en tuinbouwgebied ten noordoosten van Munsterbilzen

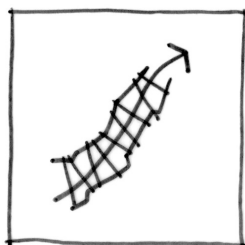
■ Ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling in de riviersystemen van Demer en Munsterbeek

- De valleien van de Demer en de Munsterbeek zijn ruimtelijk structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. In belangrijke delen van deze rivier- en beekvalleien staat behoud en ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. De ecologisch meest waardevolle onderdelen van deze valleigebieden moeten als ruimtelijk-functioneel samenhangende natuurcomplexen kunnen functioneren en worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 12.1 vallei van de Demer ter hoogte van de Dorpsbeemden bij Diepenbeek

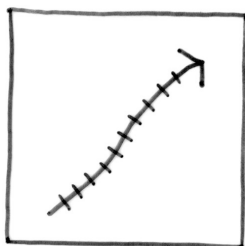
- 12.2 vallei van de Demer, Kasteelbeemdbeek, Marebeek, Echelwater en Munsterbeek tussen Munsterbilzen en Beverst/Schoonbeek
- 12.3 vallei van de Munsterbeek, Bezoensbeek, Zutendaalbeek
- 12.4 valleien van de Broekbeek en Wilderbeek
- 12.5 valleien van de Krombeek en Meersbeek

■ Rivier- en beekvalleien versterken als verwevingsgebieden voor landbouw, natuur, bos en waterberging

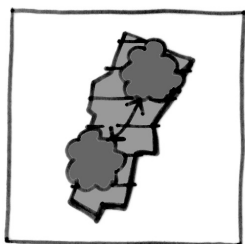
- Grote delen van de Demervallei zijn belangrijk als landbouwgebied (zie hoger). In de van nature overstroombare gebieden en risicogebieden voor overstroming worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens bouwvrij gehouden.
- Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de land-, bosbouw- en parkfuncties in de Demervallei, maar vrijwaart voldoende ruimte voor een duurzame instandhouding en verbetering van de kwaliteit van de beekgebonden ecotopen. Deze delen van de vallei worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 13.1 valleien van de Demer, Stiemerbeek, Dautenbeek en Kaatsbeek tussen Dorpsbeemden (Diepenbeek) en universitaire campus (Diepenbeek)
 - 13.2 vallei van de Demer en Oude Beek tussen Beverst/Schoonbeek en N76 in Diepenbeek
 - 13.3 vallei van de Demer tussen Bilzen en voormalige spoorlijn Hasselt-Lanaken
 - 13.4 bovenloop Wilderbeek
 - 13.5 bovenloop Krombeek

■ Behoud en herstel van de ecologische verbindingfunctie van beken in landbouwgebieden of verstedelijkte gebieden

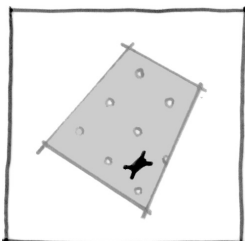
- Een aantal beken hebben een functie als natte natuurverbinding en zijn van belang voor de migratie van planten en dieren. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie landbouw maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie moet ondersteunen. Daarnaast is het herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden een bijzonder aandachtspunt.
- Het uitwerken van deze natuurverbindingsgebieden is een provinciale planningstaak.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 14.1 doorgang van de Demer door verstedelijkt gebied Hasselt
 - 14.2 vallei van de Kaatsbeek

■ Samenhangende boscomplexen behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

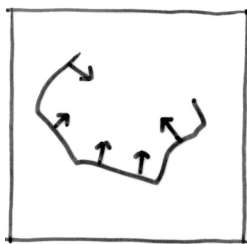
- Zowel de relatief grote, bijzonder waardevolle bossen als de vele kleine bosjes moeten in samenhang met de omgevende waardevolle landschappen behouden blijven en op een aantal plaatsen uitgebreid worden. De bossen bij Schoonbeek-Eik bezitten in eerste instantie een recreatieve functie.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 15.1 de omgeving van Groenendaal en Schoonbeek
 - 15.2 bossen van Schoonbeek-Eik

■ Vrijwaren en versterken van landschappelijke waardevolle gebieden met erfgoedelementen als landschappelijke eenheden

- Binnen het grondgebonden landbouwlandschap is er een aaneenschakeling van landschapecologisch en cultuurhistorisch waardevolle landschappen met belangrijke erfgoedelementen die maximaal gevrijwaard en in stand gehouden moeten worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 16.1 kasteel van Groenendaal en Zangerhei

■ Ruimtelijk begrensde stedelijke gebieden

- De stedelijke gebieden worden afgebakend en begrenzen stedelijke ontwikkelingen. Het afbakenen van de kleinstedelijke gebieden is een provinciale planningstaak.
- Binnen of parallel aan de afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden naar ruimte voor randstedelijk groen gezocht worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 17.1 regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk
 - 17.2 kleinstedelijk gebied Bilzen

4.2.2 Gewenste ruimtelijke structuur

De gewenste ruimtelijke structuur wordt voor de deelruimte Demervallei aangegeven door de deelconcepten samen te brengen in een aantal structuurschetsen voor een aantal deelgebieden.

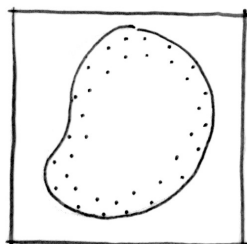
KAART 6. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DEMERVALLEI - GEBIED B1: DEMER TUSSEN BILZEN EN HASSELT

KAART 7. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DEMERVALLEI - GEBIED B2: OVERGANG KEMPISCH PLATEAU-HASPENGOUW TUSSEN MUNSTERBILZEN EN EIGENBILZEN

4.3 Deelruimte C. Droog Haspengouw

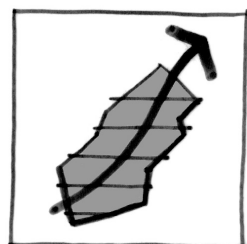
De deelruimte "Droog Haspengouw" omvat het breed golvend, zeer open leemplateau van Zuid-Limburg met voornamelijk grondgebonden akkerbouw, met de bovenlopen van Herk en Mombeek, de vallei van de Jeker. De westelijke grens wordt gevormd door de vallei van de Kleine Gete (buiten het plangebied). Het systeem van het Albertkanaal is de oostelijke grens.

■ Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw op de leemplateaus van Droog Haspengouw

- Het akkerbouwgebied van Droog Haspengouw werd grotendeels door ruilverkavelingen geoptimaliseerd en vormt een groot aaneengesloten samenhangend landbouwgebied waarin grondgebonden landbouw als ruimtelijke drager van het open cultuurlandschap wordt erkend.
- Het aaneengesloten en open karakter van de leemplateaus van Droog Haspengouw wordt behouden door het aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden. Nieuwe agrarische bebouwing sluit maximaal aan bij de bestaande bebouwing. Gemeentelijke planningsinitiatieven voor agrarische bedrijvenszones waarin bv. land- en tuinbouwloodsen gebundeld kunnen worden zijn binnen dat kader mogelijk.
- Binnen deze aaneengesloten landbouwgebieden wordt ruimte gelaten voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van een raamwerk van kleine landschapselementen, zodat een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd wordt en typische akkerflora en -fauna, kleine bosjes, microreliëfelementen, spoorwegtaluds en kalkrijke graslanden behouden blijven.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 18.1 land- en tuinbouwgebied van Landen, Gingelom en Sint-Truiden ten zuiden van N3
 - 18.2 land- en tuinbouwgebied van Brustem tussen N3 en N79
 - 18.3 land- en tuinbouwgebied van Heers en Vechmaal
 - 18.4 land- en tuinbouwgebied van Mettekoven
 - 18.5 land- en tuinbouwgebied van Groot-Loon
 - 18.6 land- en tuinbouwgebied van Rutten en Vreeren
 - 18.7 land- en tuinbouwgebied van Millen, Riemst en Veldwezelt

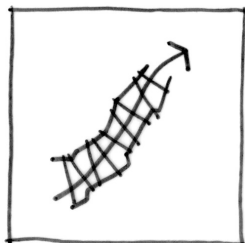
■ Ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling in de riviersystemen van Herk, Mombeek en Jeker

- De valleisystemen van Herk, Mombeek en Jeker zijn structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. In belangrijke delen van deze rivier- en beekvalleien staat behoud en ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. Het gaat om de ecologisch meest waardevolle valleigebieden. Deze samenhangende natuurcomplexen worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 19.1 vallei van de Herk stroomopwaarts Rukkelingen-Loon
 - 19.2 vallei van de Herk tussen Mechelen-Bovelingen en Gelinden
 - 19.3 vallei van de Herk en Heerse Beek/Veulensbeek tussen Veulen, Klein-Gelmen en Mettekoven

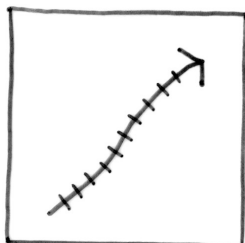
- 19.4 vallei van de Herk tussen Mettekoven en N79
- 19.5 vallei van de Mombeek stroomopwaarts Widoioie
- 19.6 vallei van de Mombeek van Widoioie tot N79
- 19.7 vallei van de Jeker stroomopwaarts Lauw
- 19.8 vallei van de Jeker van Lauw tot Koninksem
- 19.9 vallei van de Jeker Tongeren tot Mal
- 19.10 vallei van de Molenbeek (Membruggen)

■ Beekvalleien versterken als verwevingsgebieden voor landbouw, natuur, bos en waterberging

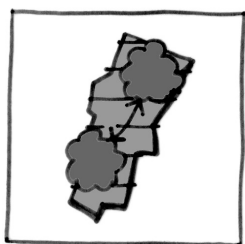
- In de van nature overstroombare gebieden en risicogebieden voor overstroming worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens bouwvrij gehouden.
- Een aantal beekvalleien vormen een groen lint in het landschap, gevormd door een aaneenschakeling van kleinere natuur- en bosgebieden en kleine landschapselementen die verweven voorkomen met de landbouwfunctie in de vallei. Deze gebieden worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de land- en bosbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor een duurzame instandhouding en verbetering van de kwaliteit van de beekgebonden ecotopen.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 20.1 vallei van de Herk tussen Rukkelingen-Loon en Mechelen-Bovelingen
 - 20.2 vallei van de Grondelingenbeek in Mechelen-Bovelingen
 - 20.3 vallei van de Fonteinbeek in Gelinden
 - 20.4 vallei van de Herk tussen Gelinden en Klein-Gelmen
 - 20.5 vallei van de Molenbeek-Wijerbeek tussen Horpmaal en Voort
 - 20.6 vallei van de Herkebeek tussen Vechmaal en N79
 - 20.7 vallei van de Ezelsbeek
 - 20.8 vallei van de Jeker bij Sluizen

■ Behoud en herstel van de ecologische verbindingfunctie van beken in landbouwgebieden of verstedelijkte gebieden

- Een aantal beken hebben een functie als natte natuurverbinding en zijn van belang voor de migratie van planten en dieren. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie landbouw maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie moet ondersteunen. Daarnaast is het herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden een bijzonder aandachtspunt.
- Het uitwerken van deze natuurverbindinggebieden is een provinciale planningstaak.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 21.1 vallei van de Dormaalbeek/Molenbeek van Walshoutem tot Dormaal
 - 21.2 vallei van de Boenebeek van Montenaken tot Gingelom
 - 21.3 vallei van de Molenbeek van Kortijs tot Sint-Truiden
 - 21.4 vallei van de Cicindria van Jeuk tot Sint-Truiden
 - 21.5 vallei van de Melsterbeek van Boekhout tot Ordingen
 - 21.6 vallei van de Jeker door verstedelijkt gebied Tongeren
 - 21.7 vallei van de Molenbeek, Vloedgracht en Zouw tussen Klein-Membruggen en Zichen-Zussen-Bolder

■ Samenhangende boscomplexen en patronen van verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

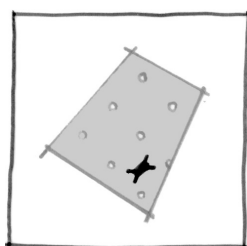

- Zowel de relatief grote, bijzonder waardevolle bossen - vaak gekoppeld aan kasteelparken - als de vele kleine bosjes moeten in samenhang met de omgevende waardevolle landschappen behouden blijven.
- Ecologisch meest waardevolle voor de natuurlijke structuur bepalende boscomplexen maken deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. De meerderheid van de bestaande bos- en parkgebieden worden opgenomen in natuurverwevingsgebieden.
- Bosuitbreidingsdoelstellingen worden gerealiseerd door de bestaande of historische complexen en patronen te versterken of te herstellen zonder de samenhang van de aaneengesloten en structuurbepalende landbouwgebieden in het gedrang te brengen en rekening houdend met de landschapsecologische en

cultuurhistorische context. Bosontwikkeling op steile hellingen kan een oplossing zijn voor de erosieproblematiek.

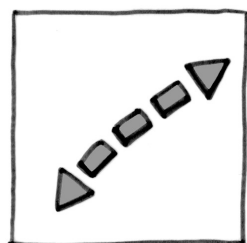
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 22.1 Zevenbronnen in Montenaken
 - 22.2 bossen omgeving van Kerkom
 - 22.3 bossen omgeving van Kasteel van Bovelingen en bovenlopen Herk en Grondelingenbeek
 - 22.4 bossen ten zuidoosten van Heers
 - 22.5 boscomplex Manshovenbos-Magneebos bij Heks
 - 22.6 de beemden in de Jekervallei rond Tongeren
 - 22.7 bosstructuur in de vallei van de Ezelsbeek en kasteel van Hamal
 - 22.8 Grootbos
 - 22.9 de kalkrijke grasland- en boscomplexen van de Sint-Pietersberg en het Plateau van Caestert

■ Vrijwaren en versterken van landschappelijke waardevolle gebieden met erfgoedelementen als landschappelijke eenheden

- Binnen het grondgebonden landbouwlandschap is er een aaneenschakeling van landschapecologische en cultuurhistorisch waardevolle landschappen met belangrijke erfgoedelementen die maximaal gevrijwaard en in stand gehouden moeten worden.
- Het aanwezige bodemarchief, de concentraties van tumuli en Romeinse villa's, de restanten van de Keltische versterking op het plateau van Caestert, de typische hoop- en rijdorpen, bandceramische en paleolitische sites en de talrijke mergelgroeven en –grottenstelsels zijn kenmerkend voor Droog Haspengouw. De mergelgrotten zijn van belang als overwinteringsplaats voor vleermuizen. Vanuit het ruimtelijk beleid kan het behoud van dit archeologisch en cultuurhistorisch patrimonium kan gegarandeerd worden door het aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden of buffergebieden tussen de kwetsbare ecotopen en het agrarisch gebied.
- Kasteeldomeinen van o.m. Kerkom, Heers en Heks zijn cultuurhistorisch belangrijk. De ruimtelijke verweving van bos, landbouw en natuur binnen deze gebieden wordt behouden met aandacht voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van deze gebieden en ruimte voor toeristisch-recreatief medegebruik. Landbouwactiviteiten binnen historische parkstructuren moeten mogelijk blijven, maar daarnaast moet er ruimte zijn voor verbreding, heroriëntatie of herbestemming in functie van cultuurtoerisme en -recreatie op maat van het gebied.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 23.1 vallei van de Cicindria met kasteeldorp Kerkom
 - 23.2 kasteel van Hasselbroek in Jeuk
 - 23.3 Gitterdal in Landen
 - 23.4 Mergels van Overbroek
 - 23.5 kasteeldorpen Heers en Veulen
 - 23.6 kasteeldorpen Voort en Gotem
 - 23.7 Boomgaarden van Grootloon
 - 23.8 kasteeldomein van Heks en omgeving
 - 23.9 mergelkuilen van Vechmaal
 - 23.10 de Jekervallei en de Kevie tussen Tongeren en Mal
 - 23.11 hoogstamboomgaarden en hellingsgraslanden met wilde narcis van Diets-Heur en Vreeren
 - 23.12 kasteeldorp Genoelselderen
 - 23.13 de omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg te Lafelt
 - 23.14 de mergelgrotten van Val-Meer en Zichen-Zussen-Bolder
 - 23.15 Kanne en het Plateau van Caestert

■ Albertkanaal als structurerend hydrografisch landschapselement

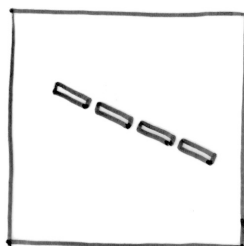

- Het Albertkanaal speelt als hydrografisch element een belangrijke structuurbepalende rol in het landschap en is een verbindings-element tussen Kempisch Plateau en Jekervallei. Behoud van de herkenbaarheid van het element staat centraal bij ruimtelijke ingrepen, o.a. door het bouwvrij houden van bermen. De steile taluds en de 'kippen' (ophogingen ontstaan bij het uitgraven van het kanaal tussen Kesselt en Briegden) langs het diepingesneden Albertkanaal zijn structurerende reliëfelementen die als landschappelijk element behouden moeten blijven.
- Het kanaal en de bermen met specifieke habitats en de kalkrijke graslanden van de Tiendeberg en het plateau van Caestert hebben een belangrijke ecologische

waarde die in stand gehouden moet worden. Vanuit het ruimtelijk beleid worden de meest ecologisch waardevolle gebieden opgenomen in natuurgebied.

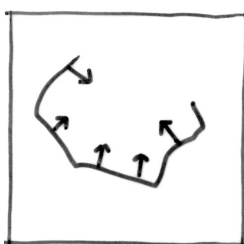
- De economische functie van het Albertkanaal (transportfunctie, locatie voor watergebonden bedrijventerreinen) moet gegarandeerd blijven. Regionale bedrijventerreinen voor watergebonden bedrijven in functie van het Economisch Netwerk Albertkanaal vrijwaren de landschappelijke en natuurlijke verbindingfunctie van het kanaal.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 24.1 de taluds en kippen langs het Albertkanaal
 - 24.2 de kalkrijke graslanden van de Tiendenberg
 - 24.3 Plateau van Caestert

■ Behoud van landschapsbepalende lijnvormige erfgoedelementen

- Het tracé van de Romeinse heirbaan is als markant lijnvormig erfgoedelement nog aanwezig. Behoud, herstel en inschakeling in toeristisch-recreatieve netwerken of cultuurhistorische routes moet mogelijk gemaakt worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 25.1 Romeinse steenweg tussen Tongeren en Maastricht

■ Ruimtelijk begrensde stedelijke gebieden

- De stedelijke gebieden worden afgebakend en begrenzen stedelijke ontwikkelingen. Het afbakenen van de kleinstedelijke gebieden is een provinciale planningstaak.
- Binnen of parallel aan de afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden naar ruimte voor randstedelijk groen gezocht worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 26.1 kleinstedelijk gebied Sint-Truiden
 - 26.2 kleinstedelijk gebied Tongeren

4.3.1 Gewenste ruimtelijke structuur

De gewenste ruimtelijke structuur wordt voor de deelruimte Droog Haspengouw aangegeven door de deelconcepten samen te brengen in een aantal structuurschetsen voor een aantal deelgebieden.

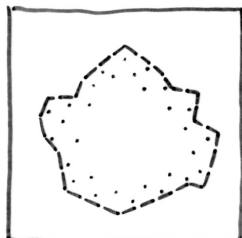
- KAART 8. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C1: PLATEAU VAN LANDEN, GINGELOM EN SINT-TRUIDEN
- KAART 9. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C2: PLATEAU VAN HEERS EN VECHMAAL EN DE BOVENLOPEN VAN HERK EN MOMBEEK
- KAART 10. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C3: PLATEAU VAN RUTTEN EN VREREN EN DE VALLEI VAN DE JEKER
- KAART 11. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW – GEBIED C4: PLATEAU VAN MILLEN, RIEMST EN VELDWEZELT MET ALBERTKANAAL

4.4 Deelruimte D. Voerstreek

De deelruimte "Voerstreek" omvat een golvend kleinschalig cultuurlandschap - in hoofdzaak een weidelandschap met melkveehouderij - afgewisseld met waardevolle loofbossen en ingesneden beekvalleien.

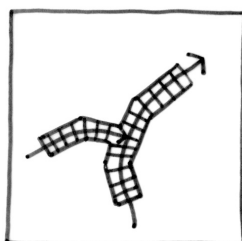
4.4.1 Ruimtelijke concepten

■ Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw op maat van het landschap

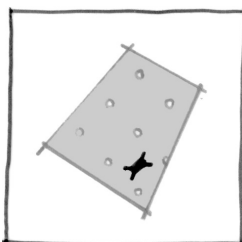
- Het weide- en akkergebied van Voeren vormt een samenhangend landbouwgebied waarin grondgebonden landbouw (in hoofdzaak melkvee) als ruimtelijke drager van het gevarieerde en reliëfrijke cultuurlandschap wordt erkend. Het landbouwgebruik moet aangepast zijn aan de kenmerken van het fysisch systeem en de landschappelijke structuur: de structuurbepalende landschapselementen (steile hellingen, beekvalleien, netwerk van hagen, houtkanten en holle wegen...) bepalen het kader waarbinnen de landbouwfunctie zich kan ontwikkelen, zonder het behoud van deze elementen in het gedrang te brengen.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 27.1 land- en tuinbouwgebied van Moelingen-'s-Gravenvoeren
 - 27.2 land- en tuinbouwgebied van Sint-Martens-Voeren-Sint-Pieters-Voeren
 - 27.3 land- en tuinbouwgebied van Teuven-Remersdaal

■ Beekvalleien versterken als natuurontwikkelingsgebieden

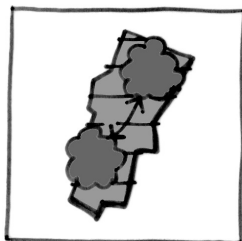
- De Voer, de Gulp en de Berwijn en hun zijbeken zijn structuurbepalende waterlopen in de Voerstreek. In belangrijke delen van deze scherp ingesneden en asymmetrische beekvalleien staat behoud en ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. Deze samenhangende natuurcomplexen worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk. Het herstel van de verbindende functie van de beekdoorgangen in de dorpskernen is een bijzonder aandachtspunt.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 28.1 vallei van de Berwijn
 - 28.2 valleien van de Voer, Veurs, Noorbeek en Beek
 - 28.3 valleien van de Gulp en Remersdaalbeek

■ Vrijwaren en versterken van landschappelijke waardevolle gebieden met erfgoedelementen als landschappelijke eenheden

- Het typische bocagelandschap van Voeren wordt gevrijwaard als drager van de landschapsecologische structuur. De instandhouding en het herstel van kleine landschapselementen zoals holle wegen, waardevolle hellinggraslanden, graften en poelen met interessante moeras- en waterplanten of amfibieën moet gegarandeerd worden. De specifieke geologie en geomorfologie van het gebied is zeer bepalend voor de diversiteit aan milieus die in stand gehouden moet worden. Markante reliëfovergangen zijn belangrijke structuurbepalende componenten in het landschap.
- Kastelen en hun bijhorende parken (o.m. kasteel Altembroek en de Commanderie in Sint-Pieters-Voeren) zijn belangrijke te vrijwaren erfgoedbakens binnen het landschap van Voeren. Een aantal belangrijke erfgoedelementen, onder meer het bodemarchief met relictten van prehistorische vuursteenmijnbouw, de mergel- en grindgroeven moeten maximaal gevrijwaard en in stand gehouden moeten worden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 29.1 dal van de Berwijn
 - 29.2 's-Gravenvoeren, Sint-Martens-Voeren en Sint-Pieters-Voeren met het dal van de Voer
 - 29.3 vallei van de Gulp bij Teuven

■ **Samenhangende boscomplexen en patronen van verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen**

- De vaak op kalkgrond gelegen continentale bossen (onder meer Alserbos, Veursbos en Vrouwenbos-Stroevenbos) en de bossen op de cuesta's moeten behouden blijven als structuurbepalende natuur- en landschapselementen. Versterken van de boskernen kan door op een beperkt aantal locaties de historische bosstructuur te herstellen.
- Ecologisch meest waardevolle voor de natuurlijke structuur bepalende boscomplexen maken deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. De meerderheid van de bestaande bos- en parkgebieden worden opgenomen in natuurverwevingsgebieden.
- Het deelconcept is van toepassing op volgende gebieden:
 - 30.1 Alserbos
 - 30.2 Veursbos
 - 30.3 Vrouwenbos-Stroevenbos
 - 30.4 de bossen op de cuesta's bij Teuven
 - 30.5 de bossen op de cuesta's bij 's-Gravenvoeren en Sint-Martens-Voeren
 - 30.6 bossen Altembroek
 - 30.7 Hoogbos

4.4.2 Gewenste ruimtelijke structuur

De gewenste ruimtelijke structuur wordt voor de deelruimte Voeren aangegeven door de deelconcepten samen te brengen in een aantal structuurschetsen voor een aantal deelgebieden.

KAART 12. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOEREN – GEBIED D1: VOEREN

ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos

regio Haspengouw en Voeren

gewenste ruimtelijke structuur - kaarten

mei 2005

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

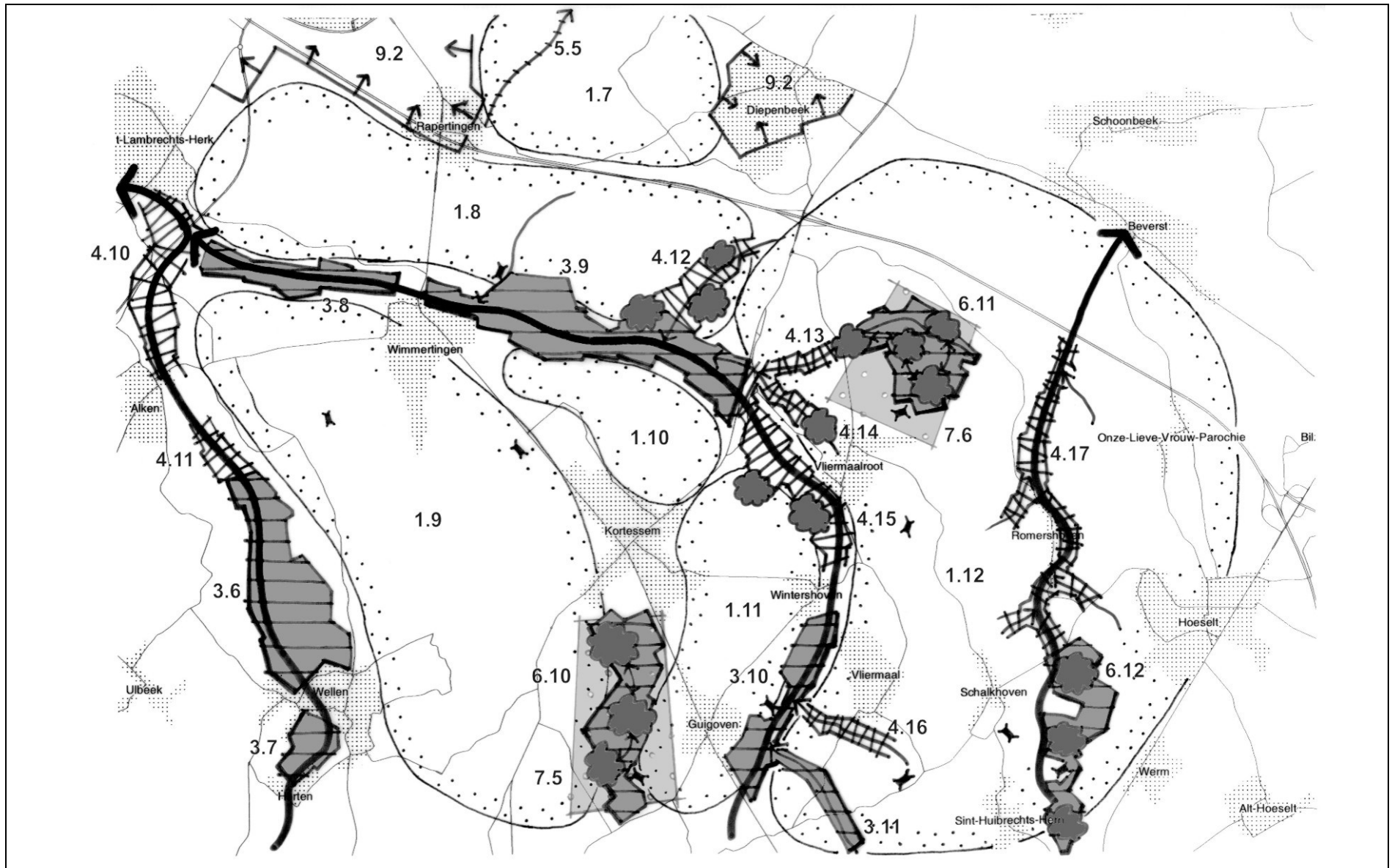
KAART 1. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A1: GEBIED VAN GETE EN HERK TUSSEN GEETBETS, HERK-DE-STAD, HASSELT, ALKEN EN NIEUWERKERKEN

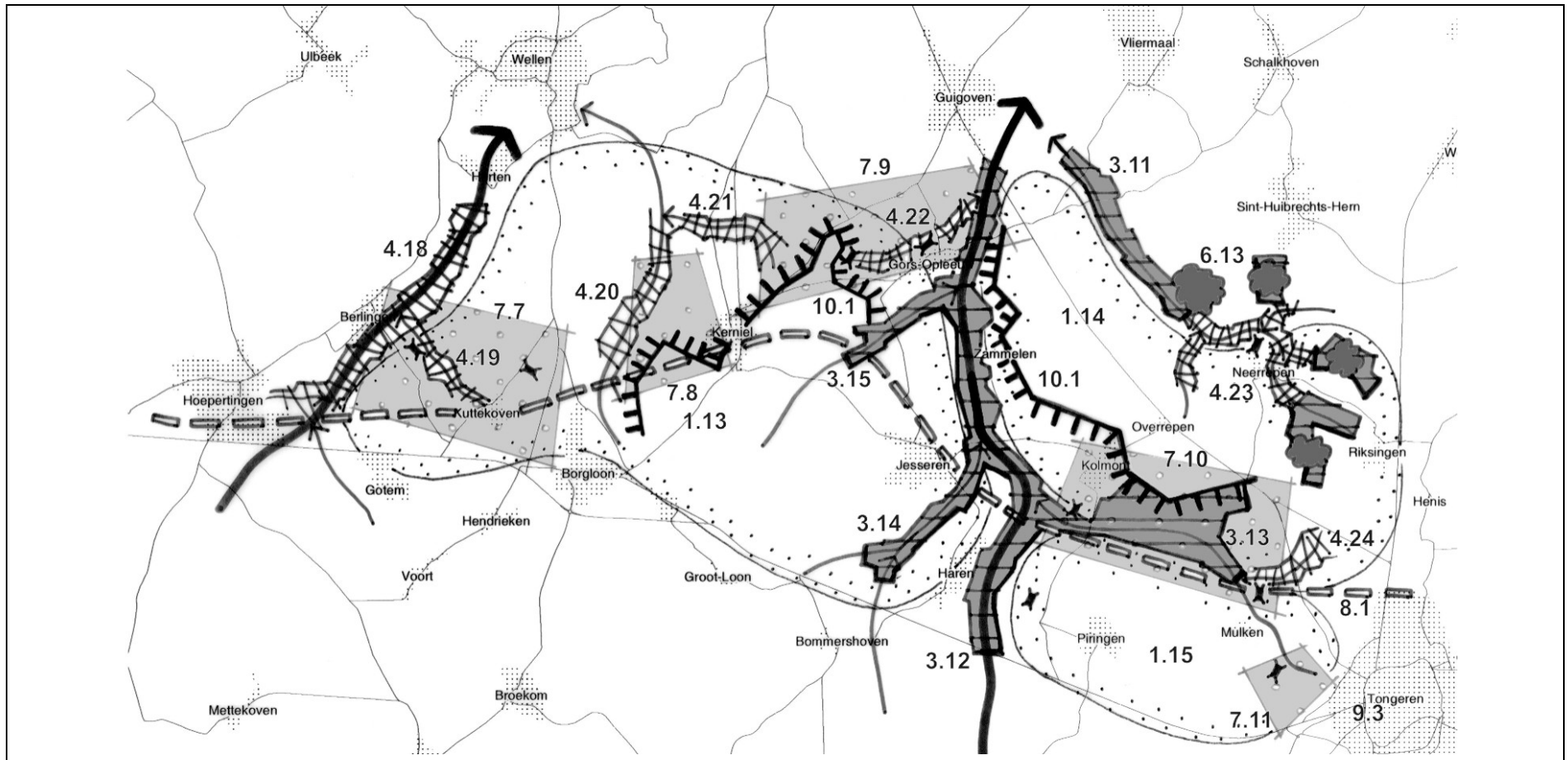
KAART 2. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A2: GEBIED VAN DE MELSTERBEEK TUSSEN ZOULTEEUW, NIEUWERKERKEN, ALKEN, WELLEN EN SINT-TRUIDEN

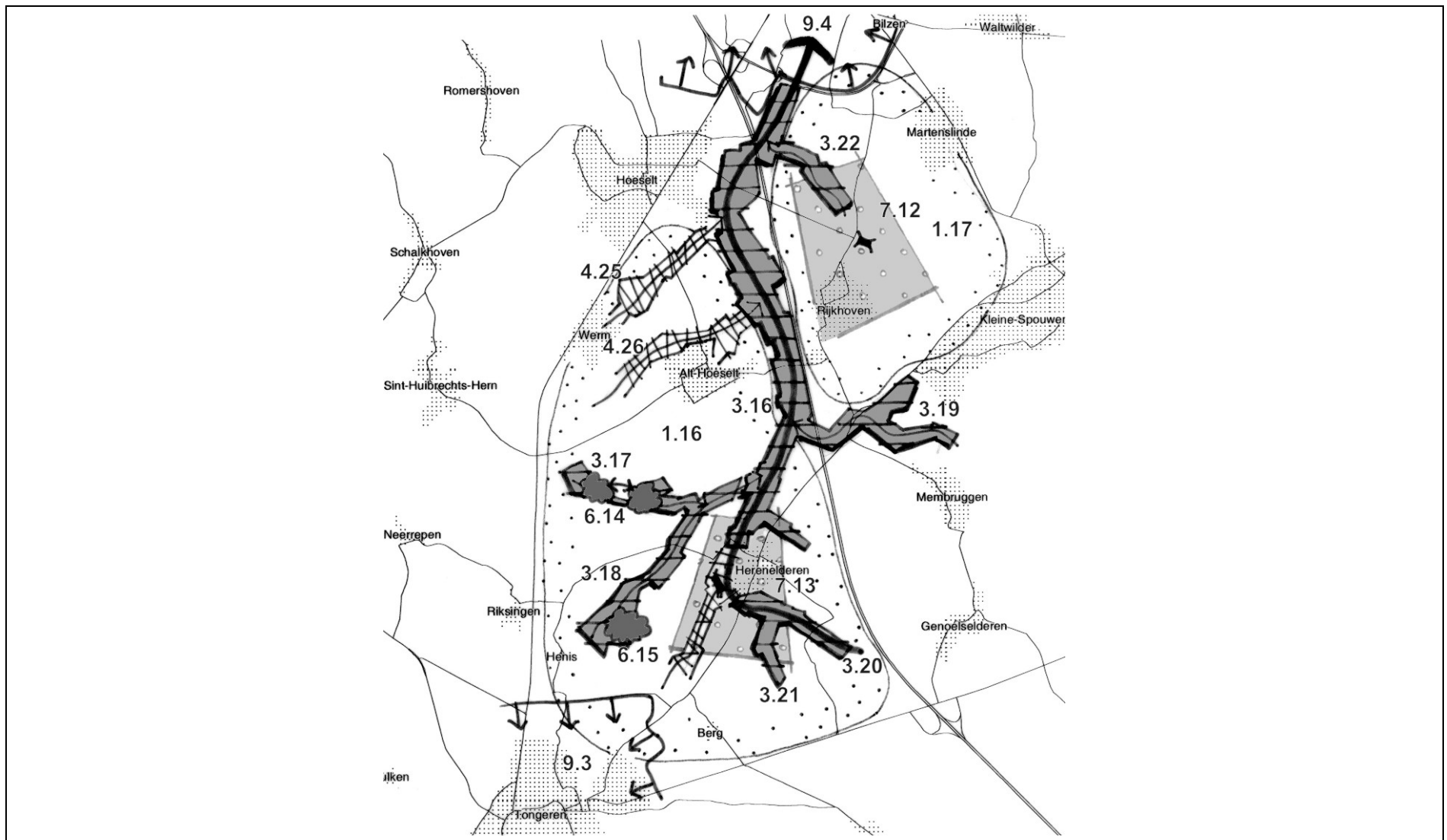
KAART 3. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A3: GEBIED VAN HERK, MOMBEEK EN WINTERBEEK ALKEN, DIEPENBEEK, HOESELT EN WELLEN

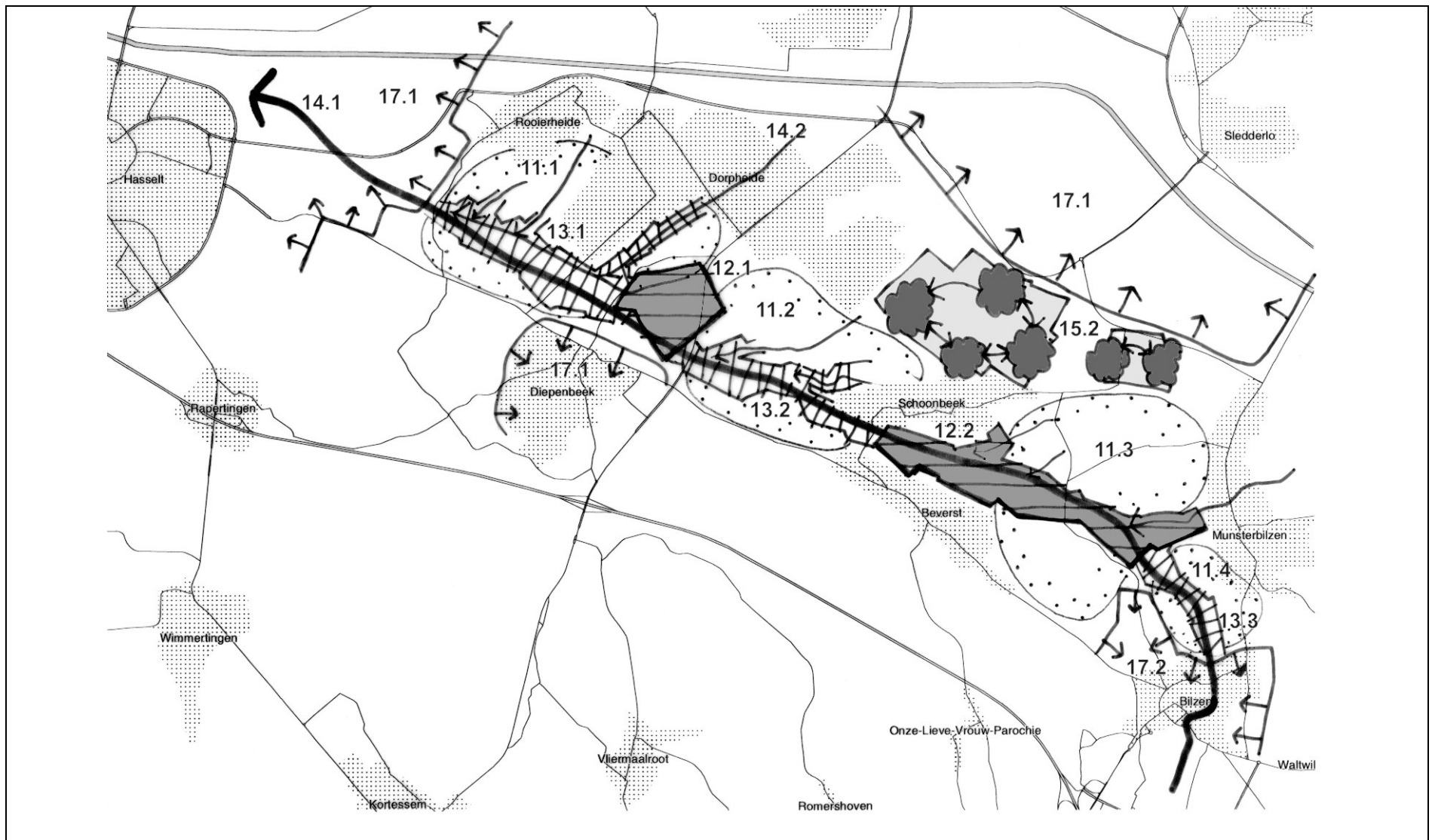
KAART 4. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW – GEBIED A4: GEBIED VAN HERK EN MOMBEEK TUSSEN HOEPERTINGEN, WELLEN, HOESELT, TONGEREN EN BORGLOON

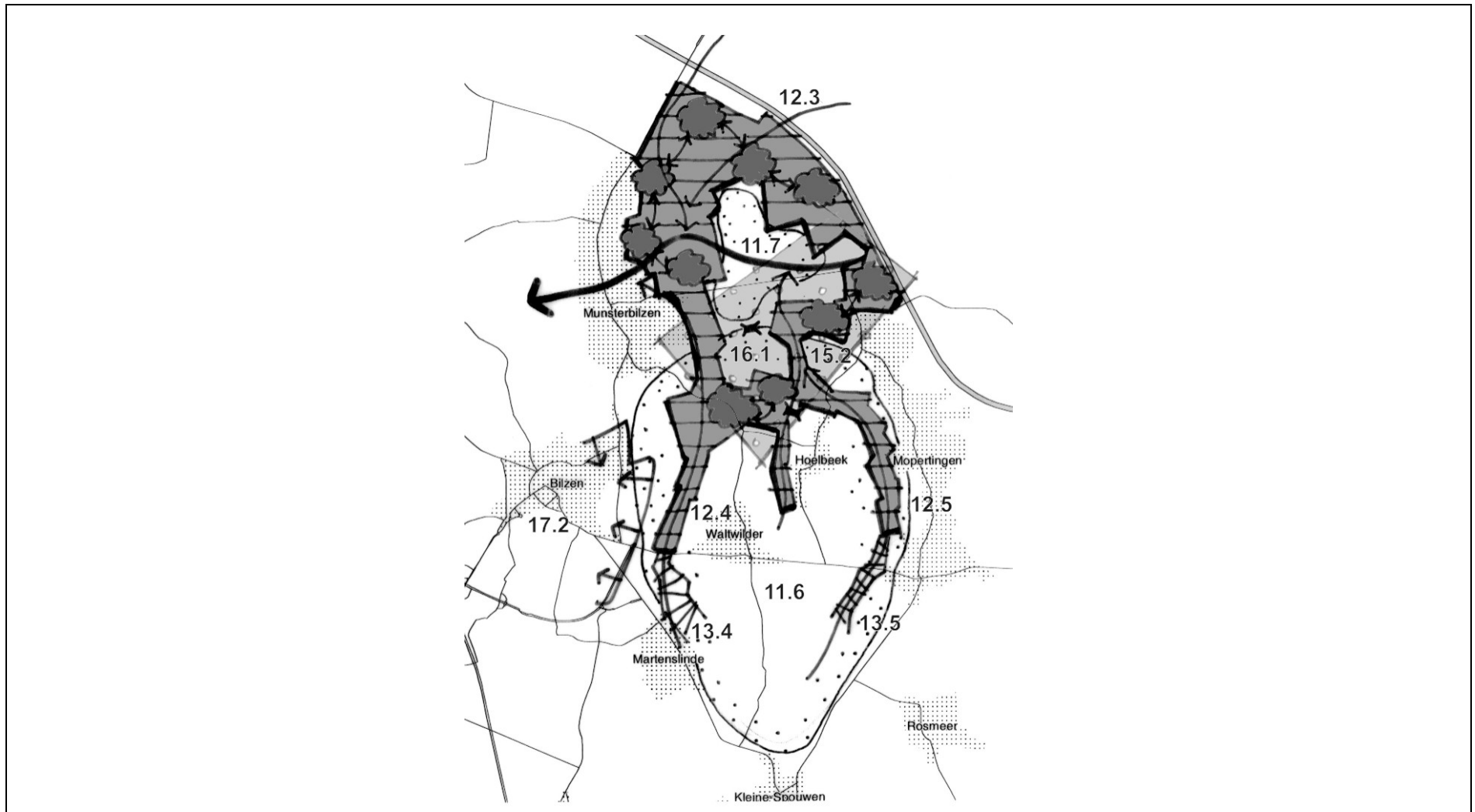
KAART 5. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW - GEBIED A5: GEBIED VAN DEMER TUSSEN TONGEREN EN BILZEN

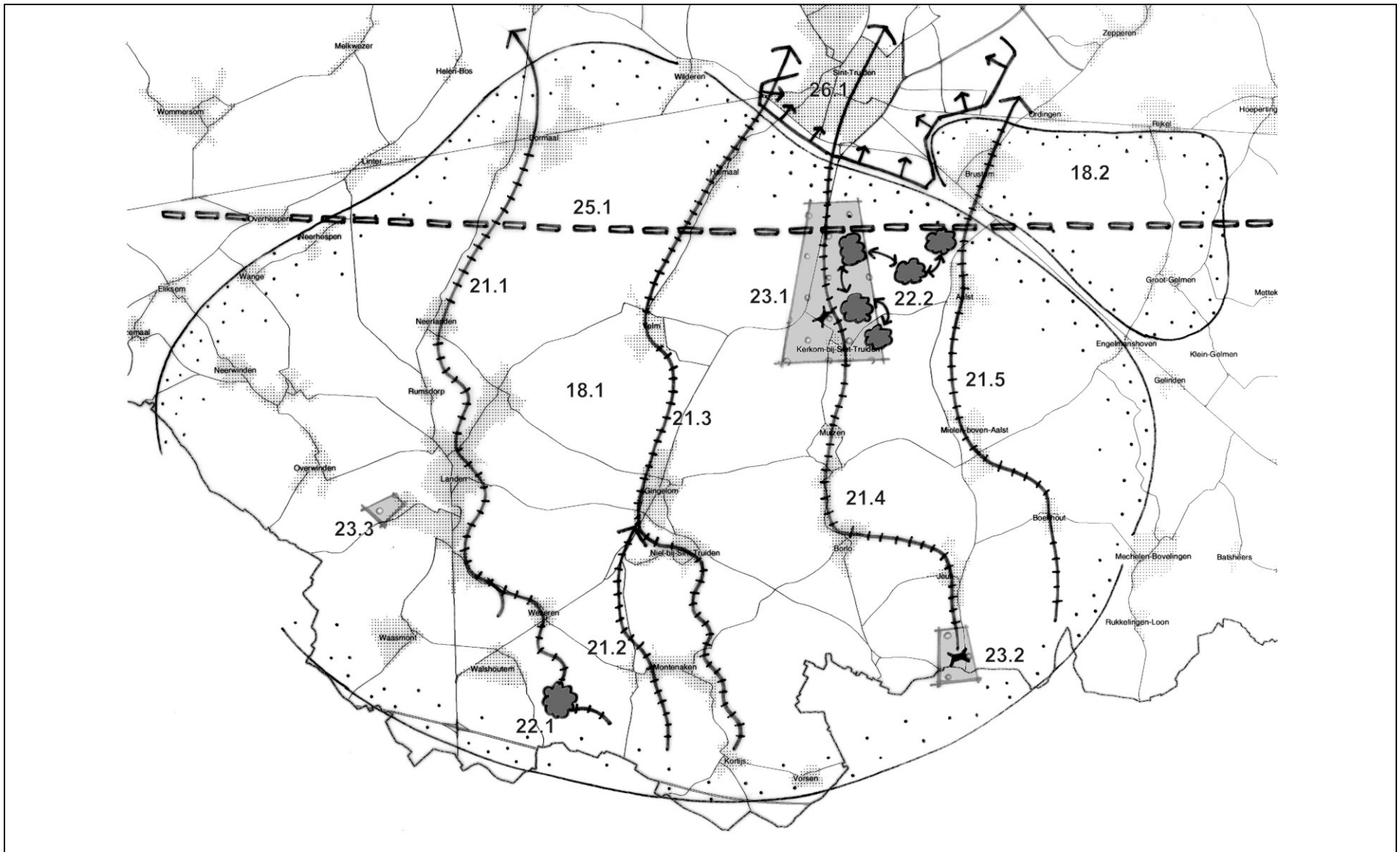
KAART 6. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DEMERVALLEI - GEBIED B1: DEMER TUSSEN BILZEN EN HASSELT

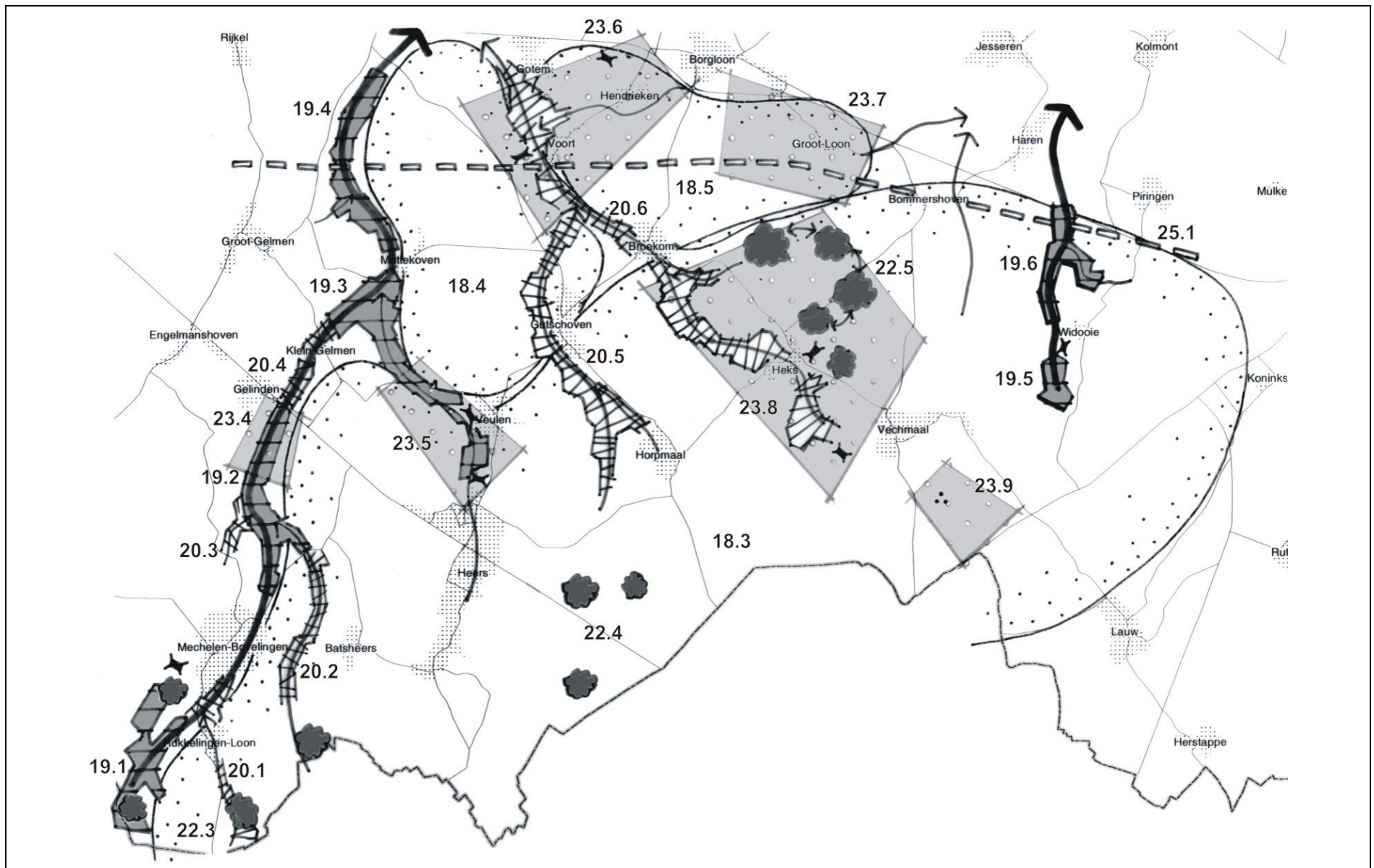
KAART 7. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DEMERVALLEI - GEBIED B2: OVERGANG KEMPISCH PLATEAU-HASpengouw TUSSEN MUNSTERBILZEN EN EIGENBILZEN

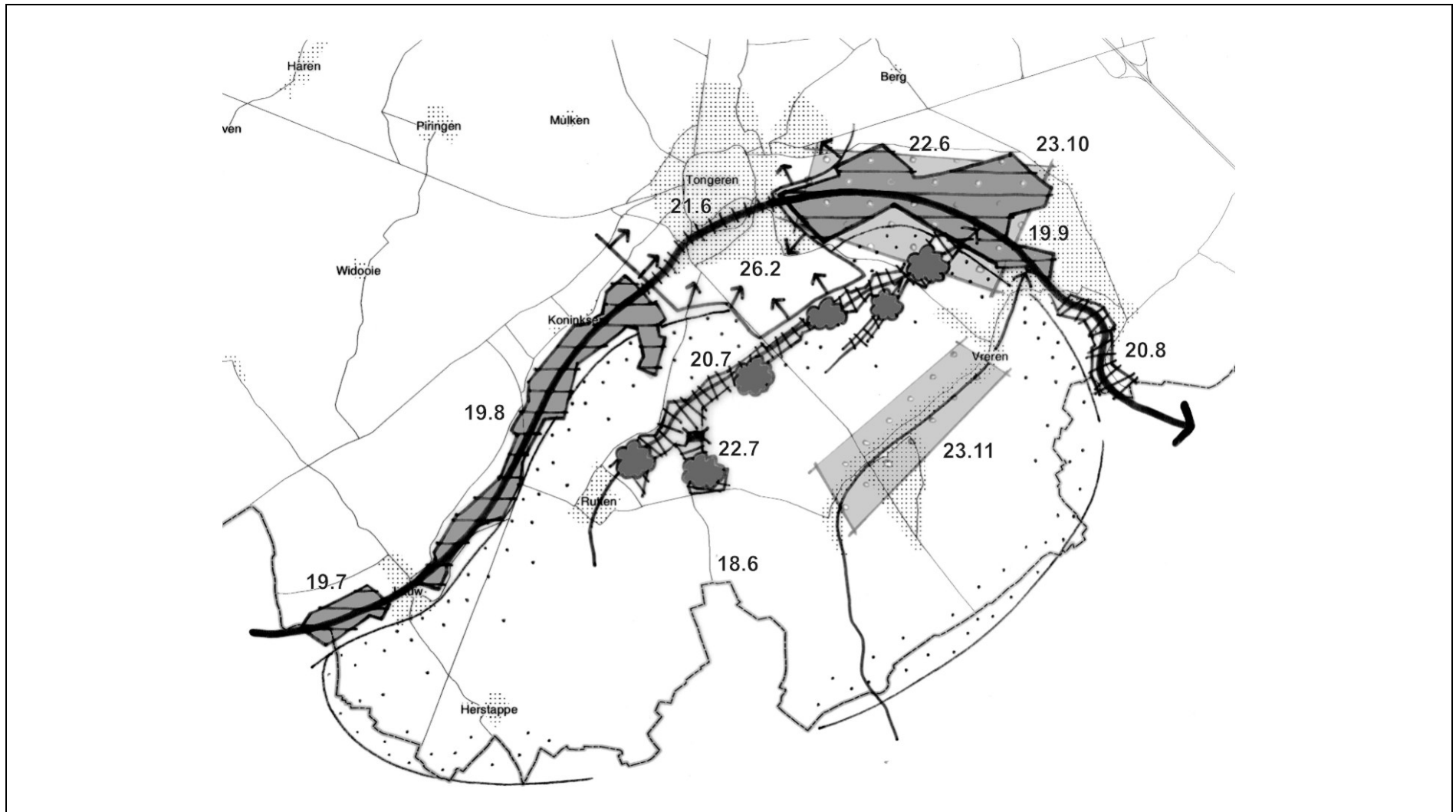
KAART 8. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C1: PLATEAU VAN LANDEN, GINGELOM EN SINT-TRUIDEN

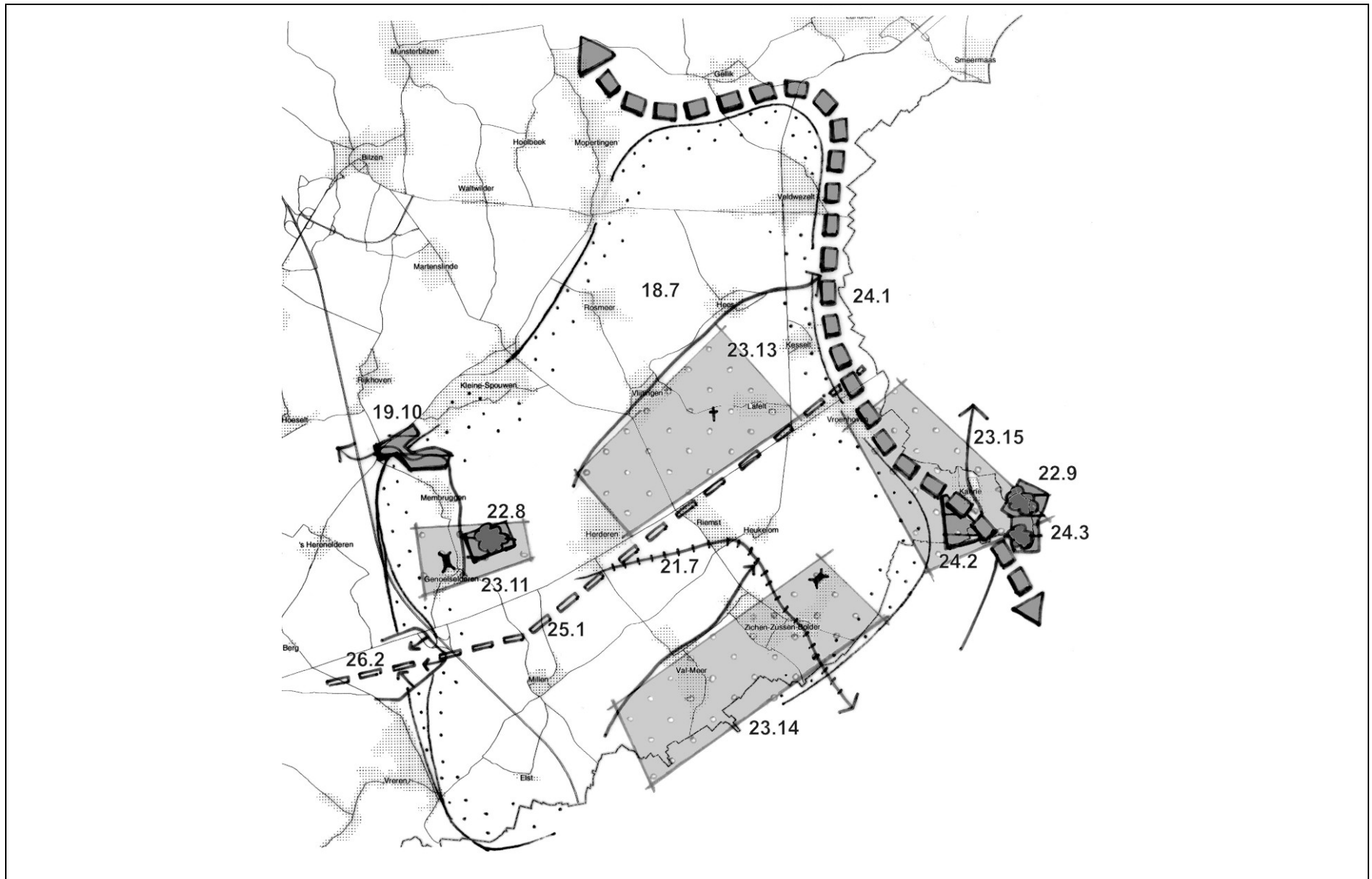
KAART 9. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C2: PLATEAU VAN HEERS EN VECHMAAL EN DE BOVENLOPEN VAN HERK EN MOMBEEK

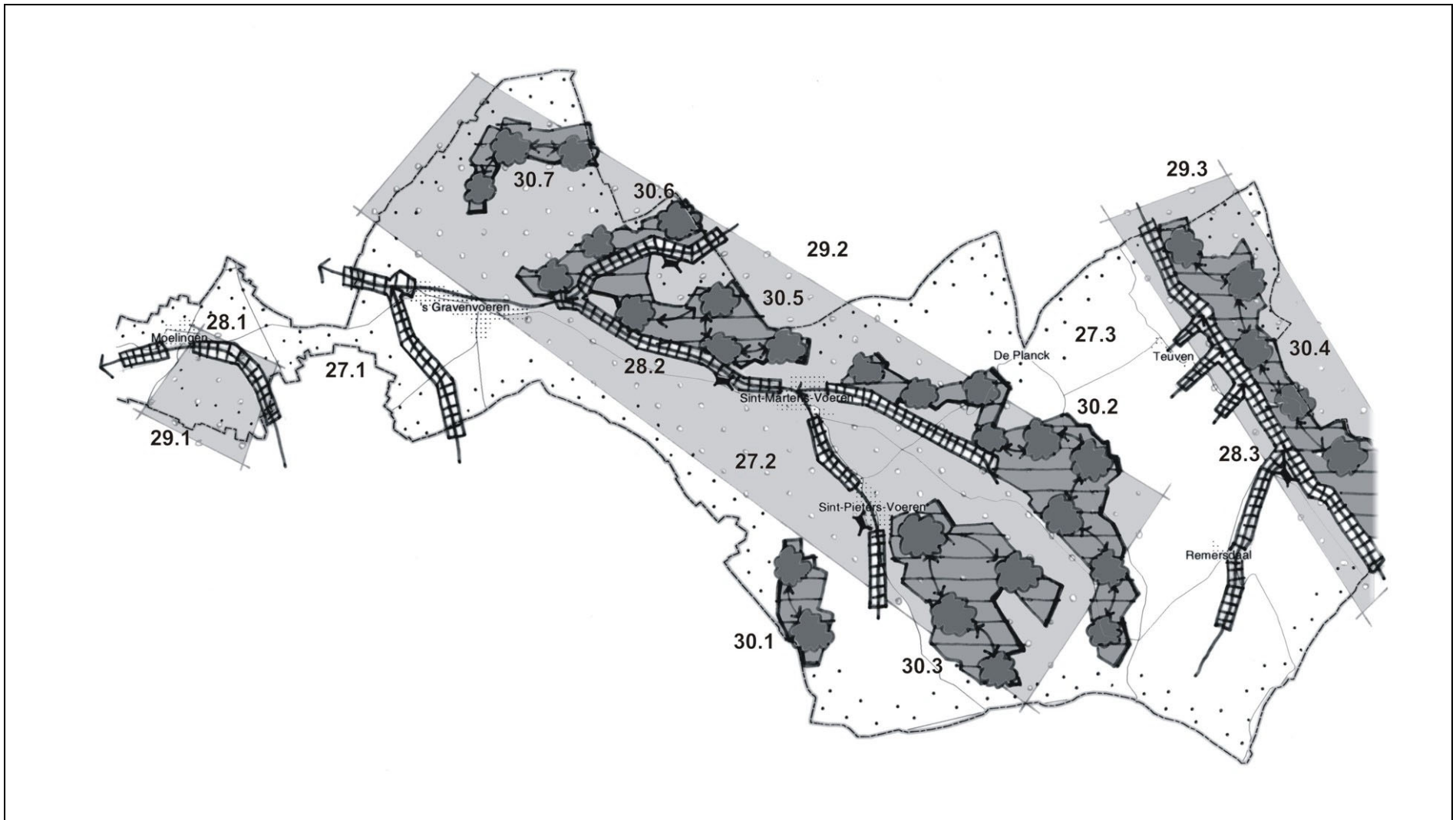
KAART 10. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW - GEBIED C3: PLATEAU VAN RUTTEN EN VREREN EN DE VALLEI VAN DE JEKER

KAART 11. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR DROOG HASPENGOUW – GEBIED C4: PLATEAU VAN MILLEN, RIEMST EN VELDWEZELT MET ALBERTKANAAL

KAART 12. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOEREN – GEBIED D1: VOEREN

ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos

regio Haspengouw en Voeren

programma voor uitvoering
mei 2005

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Programma voor uitvoering

Voor ieder deelgebied wordt aangegeven wat de mogelijke acties op Vlaams niveau zijn voor dit gebied onder de vorm van een uitvoeringsprogramma.

Daar waar bestemmingswijzigingen noodzakelijk zijn, zal verder overleg en onderzoek op perceelsniveau de exacte begrenzingen en uiteindelijke oppervlakten bepalen. In die zin moeten de aangegeven cijfers begrepen worden als richtcijfers. Het uiteindelijk resultaat zal deze richtcijfers moeten benaderen. Bij de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de realisatie van grote eenheden natuur (in ontwikkeling) en bosuitbreiding zal steeds verder overleg over de afbakeningsvoorstellen en detailonderzoek op perceelsniveau naar ligging van de bestaande landbouwbedrijfszetsels en huiskavels gevoerd worden om maximaal te vermijden dat de landbouweconomische uitbating van de bestaande landbouwbedrijven in het gedrang zou komen.

Deelruimte A. Vochtig Haspengouw

Gebied A1. Gebied van Gete en Herk tussen Geetbets, Herk-de-Stad, Hasselt, Alken en Nieuwerkerken			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	9.564 ha	9.559 ha
	Bos	96 ha	96 ha
	Overig groen	132 ha	132 ha
	Natuur en reservaat	416 ha	418 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	305 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	3 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden tussen Herk-de-Stad, Hasselt, Alken, Nieuwerkerken en Geetbets (1.1, 1.2, 1.3, 1.4). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van niet gerealiseerde ontginningsgebieden naar agrarisch gebied in Wijer (reeds opgenomen in voorontwerp RUP Leem in Limburg). - differentiëren van het agrarisch gebied in functie van de bebouwing: bouwvrij agrarisch gebied tussen vallei van de Gete (3.1, 4.1) en de serrevork van Rummen (2.1). - aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden in risicozones voor overstroming en waterbergingsgebieden. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Herk tussen Alken (N722) en Stevoort voor de realisatie van een grote eenheid natuur en een waterbergingsgebied (volgens bestaand project gecontroleerd overstromingsgebied AMINAL afdeling Water in Stevoort) in het samenvloeiingsgebied van Kleine Herk en Herk (3.3). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Herk tussen Stevoort en Herk-de-Stad voor de realisatie van een aaneengesloten grote eenheid natuur (in ontwikkeling) en waterbergingsgebied in de vallei van de Herk ter hoogte van gebied Herkant/Gasthuisbos (3.2) en het differentiëren van de overige valleiden als agrarisch gebied met natuurverweving (4.6). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Gete tussen Budingen en Halen voor de realisatie van een aaneengesloten grote eenheid natuur en waterbergingsgebieden in het samenvloeiingsgebied van Gete, Graasbeek en Melsterbeek (3.1), het differentiëren van de overige valleiden als agrarisch gebied, groen- of bosgebied met natuurverweving (4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 6.5) (richtcijfer bosuitbreiding 50 ha). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor bosuitbreiding Schelfheide (richtcijfer bosuitbreiding ca. 50 ha, volgens bestaand aankoopproject AMINAL afdeling Bos en Groen) (6.2). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan om niet gerealiseerde ontginningsgebieden om te zetten naar bosgebied in Wijer (reeds opgenomen in voorontwerp RUP Leem in Limburg) (6.3).		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor bosuitbreiding rond Herkenrodebos (na afronding inrichtingsstudie stadsbos AMINAL afdeling Bos en Groen en Stad Hasselt en vastleggen van de relatie met BPA van de Stad Hasselt voor dit gebied) (richtcijfer bosuitbreiding ca. 135 ha) (6.4). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor bosuitbreiding rond Mielenbos/Mierhoopbos (6.1) na detailonderzoek over concrete mogelijkheden voor bijkomende bebossing (richtcijfer bosuitbreiding ca. 25 ha).		

Gebied A2. Gebied van de Melsterbeek tussen Zoutleeuw, Nieuwerkerken, Alken, Wellen en Sint-Truiden			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	5.421 ha	5.458 ha
	Bos	0 ha	0 ha
	Overig groen	188 ha	196 ha
	Natuur en reservaat	475 ha	479 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	324 ha
Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Haspengouw en Voeren			

	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden tussen Sint-Truiden en Nieuwerkerken (1.5) en tussen Sint-Truiden, Alken, Wellen en Hoepertingen (1.6). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van niet gerealiseerd woonuitbreidingsgebied naar agrarisch gebied in Zepperen na aftoetsen met de gemeentelijke woonbehoefte. - aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden in risicozones voor overstroming en waterbergingsgebieden. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Melsterbeek ter hoogte van Runkelen en Binderveld (3.4) voor de realisatie van een aaneengesloten grote eenheid natuur (in ontwikkeling) en waterbergingsgebied in het samenvloeiingsgebied van Melsterbeek, Molenbeek en Kelsbeek, het differentiëren van de overige valleiden van Kelsbeek, Molenbeek en Melsterbeek als agrarisch gebied, overig groen- of bosgebied met natuurverweving (4.7, 4.8, 4.9), en het uitbreiden van de bestaande bosstructuur in valleien van de Kelsbeek en Molenbeek (6.6, 6.8) (richtcijfer bosuitbreiding ca. 75 ha).		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het Vinne, na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening (3.5). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor Nieuwenhoven/Galgenbos (6.7), na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied en/of bosgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening en afstemming met mogelijk provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan voor het provinciaal domein Nieuwenhoven (richtcijfer bosuitbreiding ca. 25 ha).		

Gebied A3. Gebied van Herk, Mombeek en Winterbeek Alken, Diepenbeek, Hoeselt en Wellen			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	7.941 ha	7.887 ha
	Bos	0 ha	24 ha
	Overig groen	207 ha	208 ha
	Natuur en reservaat	875 ha	917 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	654 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	46 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - deels omzetten van niet gerealiseerd dienstverleningsgebied langs E313 in Diepenbeek naar agrarisch gebied in Zepperen na afronding onderzoek over de realisatie ervan. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Mombeek tussen N76 en Wimmertingen (3.9) en het differentiëren van vallei van de Brikbeek als agrarisch, groen- of bosgebied met natuurverweving (4.12). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de valleien van Mombeek en Winterbeek tussen N20 en N76 voor de realisatie van een grote eenheid natuur (3.10, 3.11) en het differentiëren van de overige valleiden als agrarisch gebied, groen- of bosgebied met natuurverweving (4.13, 4.14, 4.15, 4.16). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Winterbeek van Sint-Huibrechts-Hern tot E313 (4.17) voor het differentiëren van de valleien als agrarisch gebied met natuurverweving en versterken bosstructuur (6.12) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening.		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het Bellevuebos en –kasteel (6.10) na afronding van het onderzoek inzake de mogelijkheden voor bosuitbreiding in het kader van de ruilverkaveling Jesseren, maximaal in overeenstemming met de opties uit de structuurplannen van de ruilverkaveling (richtcijfer bosuitbreiding ca. 65 ha). Garanties voor het behoud en de instandhouding van het bestaand cultuurhistorisch patrimonium (Bellevuekasteel) is daarbij een specifiek op te nemen element. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het Jongenbos (6.11) na afronding van het onderzoek inzake de mogelijkheden voor bosuitbreiding in het kader van de ruilverkaveling Vliermaalroot, maximaal in overeenstemming met de opties uit de structuurplannen van de ruilverkaveling (richtcijfer bosuitbreiding ca. 50).		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het differentiëren van de vallei van de Herk ter hoogte van Alken (4.10, 4.11) als recreatiegebied en agrarisch gebied met natuurverweving nadat het onderzoek in kader van provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan bedrijventerrein Alken is afgerond.		

Gebied A4. Gebied van Herk en Mombeek tussen Hoepertingen, Wellen, Hoeselt, Tongeren en Borgloon			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	3.397 ha	3.229 ha

	Bos	0 ha	7 ha
	Overig groen	135 ha	191 ha
	Natuur en reservaat	354 ha	457 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	253 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	6 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (1.13, 1.14, 1.15). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Herk tussen N3 en Herten en zijbeken in functie van het differentiëren van de vallei van Herk en zijbeken (4.18, 4.19, 4.20, 4.21) als agrarisch gebied, groen- of bosgebied met natuurverweving na evaluatie van en toetsing met de ruilverkavelingsplannen voor het betrokken gebied. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Mombeek en zijbeken tussen N3 en Guigoven voor het realiseren van een grote eenheid natuur (3.12, 3.13, 3.14, 3.15) en het differentiëren van de overige valleiden als agrarisch gebied, groen- of bosgebied met natuurverweving (4.22, 4.23, 4.24) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening en na evaluatie van en toetsing met de ruilverkavelingsplannen voor het betrokken gebied. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Molenbeek/Leerbeek voor het realiseren van een grote eenheid natuur (3.11), het differentiëren van de overige valleiden van Molenbeek/Leerbeek (4.23) als agrarisch gebied, recreatiegebied, groen- of bosgebied met natuurverweving en het versterken van de bosstructuur rond Schabos en Hasselbos (6.13) (richtcijfer bosuitbreiding ca. 30 ha) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening en na evaluatie van en toetsing met de ruilverkavelingsplannen voor het betrokken gebied.		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Onderzoek naar de mogelijkheden voor bijkomende kleinschalige bebossing (mogelijke locatie Beukenberg) aansluitend bij het kleinstedelijk gebied Tongeren (9.2) in functie van randstedelijke groengebieden of speelbos met een eerder recreatieve functie (richtcijfer bosuitbreiding ca. 15 ha).		

Gebied A5. Gebied van Demer tussen Tongeren en Bilzen			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	2.058 ha	1.980 ha
	Bos	11 ha	29 ha
	Overig groen	125 ha	94 ha
	Natuur en reservaat	237 ha	338 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	256 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	12 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (1.16, 1.17). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Demer voor het realiseren van een grote eenheid natuur (3.16, 3.16, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22), voor het differentiëren van valleien van Winterbeek en Gerlabeek (4.25, 4.26) als agrarisch gebied, recreatiegebied, groen- of bosgebied met natuurverweving en versterken bosstructuur (6.14, 6.15) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening.		

Deelruimte B. Demervallei

Gebied B1. Demer tussen Bilzen en Hasselt			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	1043 ha	1.003 ha
	Bos	293 ha	408 ha
	Overig groen	264 ha	264 ha
	Natuur en reservaat	176 ha	211 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	61 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (11.1, 11.2, 11.3, 11.4). Bestemmingswijzigingen naar agrarisch gebied via gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplannen kunnen nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van delen van het niet gerealiseerd openbaar nutsgebied in Diepenbeek naar agrarisch gebied (11.1). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Demer voor het realiseren van een grote eenheid natuur (in ontwikkeling) en waterbergingsgebied (12.1, 12.2) en het differentiëren van de overige valleiden als agrarisch gebied, overig groen- of bosgebied met natuurverweving (13.1, 13.2, 13.3) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte		

natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening.			
Gebied B2. Overgang Kempisch Plateau-Haspengouw tussen Munsterbilzen en Eigenbilzen			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	998 ha	973 ha
	Bos	34 ha	31 ha
	Overig groen	120 ha	121 ha
	Natuur en reservaat	481 ha	499 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	408 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (11.6, 11.7). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de valleien van Munsterbeek, Bezoensbeek, Zutendaalbeek, Broekbeek, Wilderbeek, Krombeek en Meersbeek voor het realiseren van een grote eenheid natuur (12.3, 12.4, 12.5) en het differentiëren van de overige valleidelten als agrarisch gebied, overig groen- of bosgebied met natuurverweving (13.4, 13.5) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuurgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening.		

Deelruimte C. Droog Haspengouw

GEBIED C1. PLATEAU VAN LANDEN, GINGELOM EN SINT-TRUIDEN		
Ruimtebalans 1994-2005	1.1.1994	1.1.2005
Landbouw	14.809 ha	14.959 ha
Bos	26 ha	79 ha
Overig groen	265 ha	263 ha
Natuur en reservaat	62 ha	120 ha
Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	0 ha
Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (18.1, 18.2). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van niet gerealiseerde woonuitbreidingsgebieden naar agrarisch gebied in Velm, Brustem, Gelinden, Jeuk na afweging t.a.v. de gemeentelijke woonbehoefte. - omzetten van niet gerealiseerde ontginningsgebieden naar agrarisch gebied in Velm (opgenomen in voorontwerp RUP Leem in Limburg). - het differentiëren van grote aaneengesloten landbouwplateaus rond Neerwinden, Overwinden, Neerlanden, Landen, Waasmont, Walshoutem, Velm, Gingelom, Montenaken, Muizen, Borlo, Jeuk, Aalst, Mielen-boven-Aalst, Boekhout, Engelmanshoven, Brustem en Groot-Gelmen als bouwvrij agrarisch gebied. - aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden in risicozones voor overstroming en waterbergingsgebieden. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor omgeving van Kerkom voor het realiseren van een bijkomende bebossing rond Kerkom (richtcijfer bosuitbreiding ca. 50 ha) en het differentiëren van overige groen- en bosgebieden in de vallei van de Cicindria als natuurverwevingsgebied (22.2, 23.1) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte bosgebied ten opzichte van de huidige gewestplannen.	

GEBIED C2. PLATEAU VAN HEERS EN VECHMAAL EN DE BOVENLOPEN VAN HERK EN MOMBEEK		
Ruimtebalans 1994-2005	1.1.1994	1.1.2005
Landbouw	6.899 ha	6.686 ha
Bos	0 ha	36 ha
Overig groen	240 ha	240 ha
Natuur en reservaat	434 ha	628 ha
Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	299 ha
Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	20 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (18.3, 18.4, 18.5). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van niet gerealiseerde woonuitbreidingsgebieden naar agrarisch gebied in Heers en Koninksem na afweging t.a.v. de gemeentelijke woonbehoefte; - het differentiëren van grote aaneengesloten landbouwplateaus rond Heers, Mettekoven, Guschoven, Horpmaal, Vechmaal, Bommershoven, Widoorie en Koninksem als bouwvrij agrarisch gebied.	
Mogelijke acties op Vlaams niveau	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Herk voor het realiseren van een aantal grote eenheden natuur (19.1, 19.2, 19.3, 19.4), het differentiëren van de overige valleiden	

op middellange termijn op te starten	als agrarisch gebied, overig groen- of bosgebied met natuurverweving (20.1, 20.2, 20.3, 20.4) en versterken bosstructuur in de bovenlopen van de Herk en Grondelingenbeek (22.3) (richtcijfer bosuitbreiding ca. 40 ha) na detailonderzoek over de concrete mogelijkheden voor bijkomende oppervlakte natuur- en bosgebied ten opzichte van de huidige VEN-afbakening en laatste gewestplanwijzigingen. - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Molenbeek-Wijerbeek en Herkebeek voor het differentiëren van de valleien als agrarisch gebied, over groen- of bosgebied met natuurverweving (20.5, 20.6) en het versterken van de bosstructuur rond Manshovenbos-Magneebos bij Heks (22.5) (richtcijfer bosuitbreiding ca. 50 ha), maximaal in overeenstemming met de opties uit de structuurplannen van de ruilverkavelingen Mettekoven en Grootloon.
--------------------------------------	---

GEBIED C3. PLATEAU VAN RUTTEN EN VREREN EN DE VALLEI VAN DE JEKER			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	2918 ha	2915 ha
	Bos	0 ha	0 ha
	Overig groen	70 ha	72 ha
	Natuur en reservaat	415 ha	421 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	373 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (18.6). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - het differentiëren van grote aaneengesloten landbouwplateaus rond Rutten, Diets-Heur en Vrerén als bouwvrij agrarisch gebied; - het differentiëren van de landschapsecologisch waardevolle hoogstamboomgaarden en hellingsgraslanden met wilde narcis in Diets-Heur en Vrerén als agrarisch gebied met natuurverweving (23.11). - Gewestelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Ezelsbeek (20.7, 22.7), waarbij de park- en landbouwgebieden in de vallei gedifferentieerd worden als natuurverwevingsgebied en de bosstructuur in de beekvalleien versterkt kan worden (richtcijfer bosuitbreiding ca. 25 ha).		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van Jeker voor het realiseren van een aantal grote eenheden natuur (19.7, 19.8, 19.9) en het differentiëren van een aantal valleiden (20.8) als agrarisch gebied, overig groen- of bosgebied met natuurverweving na detailonderzoek over welke beperkte uitbreidingen ten aanzien van de bestaande natuurgebieden op het gewestplan mogelijk zijn in functie van een betere buffering van de natuurwaarden in de vallei.		

GEBIED C4. PLATEAU VAN MILLEN, RIEMST EN VELDWEZELT MET ALBERTKANAAL			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	7226 ha	7054 ha
	Bos	0 ha	23 ha
	Overig groen	61 ha	54 ha
	Natuur en reservaat	207 ha	288 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	240 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	3 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (18.7). Opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor agrarische gebieden kan nodig of nuttig zijn voor specifieke onderdelen, o.a. voor: - omzetten van niet gerealiseerde woonuitbreidingsgebieden naar agrarisch gebied in Herderen en Veldwezelt na afweging t.a.v. de gemeentelijke woonbehoefte; - omzetten van niet gerealiseerde KMO-zones naar agrarisch gebied in Millen en Riemst na afweging t.a.v. de gemeentelijke behoefte aan lokale bedrijventerreinen. - het differentiëren van grote aaneengesloten landbouwplateaus rond Millen, Val-Meer, Zichen-Zussen-Bolder, Riemst, Heukelom, Herderen, Genoelselderen, Membruggen, Kleine-Spouwen, Vlijtingen, Rosmeer, Hees, Lafelt, Kesselt en Veldwezelt als bouwvrij agrarisch gebied; - het differentiëren van bermen van Albertkanaal (met inbegrip van de vallei van Heeswater ter hoogte van Kesseltse Kip) tussen Veldwezelt en Vroenhoven als agrarisch gebied met natuurverweving; - aanduiden van bouwvrije agrarische gebieden in risicozones voor overstroming en waterbergingsgebieden; - Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het plateau van Caestert (24.3) en de Tiendenberg (24.2) in functie van het realiseren van aaneengesloten grote eenheden natuur en het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones.		

Deelruimte D. Voeren

GEBIED D1. VOEREN			
Ruimtebalans 1994-2005		1.1.1994	1.1.2005
	Landbouw	3.738 ha	3.549 ha
	Bos	0 ha	0 ha
	Overig groen	44 ha	47 ha
	Natuur en reservaat	1047 ha	1216 ha
	Grote eenheden natuur (in overdruk)	0 ha	1116 ha
	Grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk)	0 ha	0 ha
Mogelijke acties op Vlaams niveau op korte termijn op te starten	- Bevestigen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden (27.1, 27.2, 27.3). - Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de beekvalleien (28.1, 28.2, 28.3) als lijnvormige natuurelementen om een beperkt aantal ontbrekende verbindingen op te herbestemmen naar natuurgebied of agrarisch gebied met natuurverweving (o.a. Berwijn in Moelingen, Beek, Voer stroomopwaarts Sint-Martens-Voeren...).		
Mogelijke acties op Vlaams niveau op middellange termijn op te starten	- Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het plaatselijk herstel van historische bosstructuren en recente ontbossingen (30.1 tot 30.7) na concreet overleg en detailonderzoek naar de mogelijkheden voor beperkte oppervlakten bijkomend bos (richtcijfer bosuitbreiding ca. 75 ha) ten opzichte van de laatste gewestplanwijziging.		